

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

Υπεράκτιες Εταιρίες και Φοροαποφυγή

της

Ποιμενίδου Ιωάννας

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη
Λογιστική και Χρηματοοικονομική

Θεσσαλονίκη 2023

*Αφιερώνεται στους γονείς μου, για την πολύτιμη στήριξή τους,
ηθική και οικονομική, καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών μου.*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ (ABSTRACT)

Η παρούσα εργασία στοχεύει στην παρουσίαση και ανάλυση των υπεράκτιων εταιριών και κατ' επέκταση των φορολογικών παραδείσων, που αποτελούν ένα συχνό θέμα συζήτησης και προβληματισμού των σύγχρονων κοινωνιών. Ειδικότερα, αναλύεται η σύνδεση που έχουν αυτές οι εταιρίες με το φαινόμενο της φοροαποφυγής, το οποίο αποτελεί μια νόμιμη ενέργεια για την μείωση του φορολογητέου εισοδήματος, αλλά και με το φαινόμενο της φοροδιαφυγής το οποίο συνιστά μια παράνομη ενέργεια για την απόκρυψη των φορολογητέων κερδών. Πραγματοποιείται μια παρουσίαση της λειτουργίας των φορολογικών παραδείσων, οι οποίοι αποτελούν χώρες με χαμηλή ή μηδενική φορολογία και παρατίθενται στοχευμένα παραδείγματα τέτοιων χωρών για την καλύτερη κατανόησή τους. Ακόμη, γίνεται μια εκτενής αναφορά στα κίνητρα ίδρυσης υπεράκτιων εταιριών στους φορολογικούς παραδείσους, τα οποία βασίζονται στην έντονη επιθυμία φυσικών και νομικών προσώπων για ευνοϊκότερη φορολογική μεταχείριση των εσόδων τους. Τέλος, αναλύεται η πιο συνηθισμένη μέθοδος μεταφοράς κερδών μεταξύ χωρών, η οποία επιτυγχάνεται μέσω των τριγωνικών συναλλαγών και θίγεται η ανάπτυξη που παρουσιάζουν οι εγκληματικές δραστηριότητες εξαιτίας της ύπαρξης των υπεράκτιων εταιριών, με κυρίαρχη αυτή του ξεπλύματος μαύρου χρήματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ	ii
ΠΕΡΙΛΗΨΗ (ABSTRACT)	iii
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	iv
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1 Εισαγωγή στις Υπεράκτιες Εταιρίες.....	1
1.2 Σκοποί – Ερευνητικά Ερωτήματα Εργασίας.....	2
1.3 Δομή Εργασίας.....	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ	9
3.1 Εννοιολογική Προσέγγιση.....	9
3.2 Ιστορική Αναδρομή του Φαινομένου.....	10
3.3 Κριτήρια Σύστασης Υπεράκτιας Εταιρίας.....	12
3.4 Μορφές Υπεράκτιων Εταιριών.....	14
3.4.1 Εταιρείες χαρτοφυλακίου ή συμμετοχών (Holding companies).....	15
3.4.2 Εταιρείες παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών (Finance Companies).....	15
3.4.3 Εταιρείες παροχής διοικητικών υπηρεσιών (Administration companies).....	16
3.4.4 Εταιρείες αδειών – δικαιωμάτων (Licensing companies).....	17
3.4.5 Εμπορικές εταιρείες (Trading companies).....	17
3.4.6 Ναυτιλιακές εταιρείες (Shipping companies).....	18
3.4.7 Εμπιστεύματα (Trusts).....	18
3.4.8 Εταιρείες επενδύσεων (Investment Companies).....	19
3.4.9 Τραπεζικές εταιρείες (Banking companies).....	20
3.4.10 Εταιρείες αντιπροσώπευσης (Nominee companies).....	20
3.4.11 Εταιρείες ασφαλίσεων (Investment companies).....	21
3.4.12 Ακίνητα (Real Estate).....	21
3.4.13. Χρηματοδοτική Μίσθωση (Leasing Companies).....	22
3.5 Πλεονεκτήματα Υπεράκτιων Εταιριών.....	22
3.6 Μειονεκτήματα Υπεράκτιων Εταιριών.....	24

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΙ.....	26
4.1 Ορισμός Φορολογικών Παραδείσεων.....	26
4.2 Κριτήρια Επιλογής Φορολογικών Παραδείσεων.....	27
4.3 Δημοφιλής Χώρες - Φορολογικοί Παράδεισοι.....	30
4.3.1 Νησιά Κέιμαν.....	30
4.3.2 Βερμούδες.....	31
4.3.3 Ολλανδία και Λουξεμβούργο.....	31
4.3.4 Ελβετία.....	32
4.3.5 Νήσος του Μαν.....	33
4.3.6 Σιγκαπούρη.....	33
4.3.7 Μαυρίκιος.....	34
4.3.8 Μάλτα.....	34
4.4 Αντιμετώπιση από την Ελληνική Νομοθεσία.....	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗ ΚΑΙ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΜΕΣΩ	
ΥΠΕΡΑΚΤΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ.....	38
5.1 Ορισμός φοροαποφυγής και φοροδιαφυγής.....	38
5.2 Συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας.....	39
5.3 Τριγωνικές συναλλαγές.....	40
5.3.1 Παράδειγμα τριγωνικών συναλλαγών.....	42
5.4 Ξέπλυμα μαύρου χρήματος.....	44
5.4.1 Ορισμός.....	44
5.4.2 Τα τρία στάδια.....	45
5.4.3 Μέθοδοι ξεπλύματος μαύρου χρήματος.....	47
5.4.4 Τύποι εταιρειών που συμμετέχουν στο ξέπλυμα μαύρου χρήματος.....	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΣΥΜΠΕΡΕΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	
ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ.....	51
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εισαγωγή στις Υπεράκτιες Εταιρίες

Κατά την διάρκεια των τελευταίων ετών παρατηρείται μία έντονη διεθνοποίηση των χρηματοοικονομικών αγορών σε συνδυασμό με την ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου και με την κατάργηση των περιορισμών στην διακίνηση κεφαλαίων που πραγματοποιείται σε έναν μεγάλο αριθμό κρατών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ολοένα και περισσότεροι επιχειρηματίες να επιθυμούν την επέκταση των δραστηριοτήτων τους εκτός συνόρων για να έχουν την δυνατότητα να ανταπεξέλθουν και να επιβιώσουν σε έναν συνεχώς αυξανόμενο και ανταγωνιστικό οικονομικό περιβάλλον. Η παγκοσμιοποίηση λοιπόν αυτή του ευρύτερου οικονομικού συστήματος ενίσχυσε την ανάγκη ίδρυσης των offshore εταιριών, ή αλλιώς των υπεράκτιων εταιριών.

Η έννοια της offshore εταιρείας, χρησιμοποιείται για κάθε οικονομική οντότητα, η οποία ιδρύεται και συστήνεται σε μια υπεράκτια δικαιοδοσία που διέπεται από ένα ευνοϊκό και χαλαρό φορολογικό σύστημα αλλά οι πραγματικές της δραστηριότητες πραγματοποιούνται σε ένα ξένο κράτος. Τα υπεράκτια αυτά κέντρα συνήθως αποτελούν νησιωτικά κράτη και χαρακτηρίζονται ως φορολογικοί παράδεισοι. Οι υπεράκτιες εταιρίες έχουν προσελκύσει το ενδιαφέρον πολλών φυσικών και νομικών προσώπων σε ολόκληρη την υφήλιο καθώς πολλές φορές σχετίζονται με φαινόμενα φοροαποφυγής, φοροδιαφυγής και άλλων παράνομων ενεργειών.

Οι υπεράκτιες εταιρίες προσφέρουν μια σειρά από προνόμια στους χρήστες της με το κυριότερο να αποτελεί η μείωση των φορολογικών υποχρεώσεών τους λόγω της εγκατάστασή τους σε χώρες με χαμηλούς ή μηδενικούς φορολογικούς συντελεστές αλλά και η ευκολία και ταχύτητα που διαθέτουν ως προς την σύστασή τους. Επιπλέον, ένα αρκετά ελκυστικό προνόμιο τους είναι το ισχυρό τραπεζικό απόρρητο που διαθέτουν προσφέροντας μυστικότητα στις συναλλαγές και ανωνυμία στην ταυτότητα των χρηστών, δίνοντας την δυνατότητα στους

ενδιαφερόμενους να στραφούν σε παράνομες δραστηριότητες όπως είναι το ξέπλυμα μαύρου χρήματος.

Αξίζει να αναφερθεί ότι πολλοί είναι αυτοί που συνδέουν την δημιουργία υπεράκτιων εταιριών αποκλειστικά με την απόκρυψη κερδών από παράνομες ενέργειες και την ανάπτυξη φαινομένων διαφθοράς. Στην πραγματικότητα όμως, η συνθήκη αυτή δεν μπορεί να επιβεβαιώνεται ούτε να αποδειχθεί καθώς η σύσταση υπεράκτιων εταιριών δεν αποτελεί παράνομη ενέργεια γι' αυτό και οι πιο ανεπτυγμένες εταιρείες του πλανήτη ιδρύουν τέτοιες εταιρίες σε κράτη με ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς ώστε να επιτύχουν μια χαμηλότερη φορολόγηση των κερδών τους.

Παρόλα αυτά, πολλά είναι τα ανεπτυγμένα κράτη που αντιδρούν απέναντι στην ύπαρξη των υπεράκτιων εταιριών καθώς μέσω της εκμετάλλευσης των offshore αναπτύσσονται παράνομες δραστηριότητες που έχουν ως επίπτωση την μείωση των δημόσιων εσόδων του κάθε κράτους. Έτσι έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές προσπάθειες για την διαχείριση και εξάλειψη αυτών των οικονομικών εγκλημάτων με την σύσταση διεθνών οργανισμών όπως είναι ο Οργανισμός Οικονομικής Ανάπτυξης και Συνεργασίας (ΟΟΣΑ). Επίσης και η Ελλάδα έχει συνδράμει σε αυτήν την προσπάθεια καταρτώντας μια λίστα με τις χώρες φορολογικούς παράδεισους στις οποίες οποιαδήποτε ενέργεια ίδρυσης υπεράκτιων εταιριών ελέγχεται διεξοδικά από της αρμόδιες ελεγκτικές αρχές.

1.2 Σκοποί – Ερευνητικά Ερωτήματα Εργασίας

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η εννοιολογική προσέγγιση του όρου offshore εταιρία ή όπως μεταφράζεται στην ελληνική γλώσσα υπεράκτια ή εξωχώρια εταιρία, η ανάλυση των διάφορων ειδών υπεράκτιων εταιριών που παρατηρούνται καθώς και η ιστορική εξέλιξη του φαινομένου. Επιπλέον, γίνεται μια εκτενής αναφορά στην διαδικασία και στα κριτήρια σύστασης των offshore αλλά και στα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που απορρέουν από την χρήση τους. Για την μελέτη του φαινομένου γίνεται μία ανάλυση των φορολογικών παραδείσων με στοχευμένα παραδείγματα χωρών για την κατανόηση τους καθώς και πως τους αντιμετωπίζει η ελληνική νομοθεσία. Ένας άλλος λόγος συγγραφής της συγκεκριμένης εργασίας αποτελεί η έρευνα και η επεξήγηση του πως τελικά αυτές οι εταιρίες πετυχαίνουν την νομιμοποίηση εσόδων που προέρχονται από εγκληματικές ή παράνομες δραστηριότητες και

πως συνδέονται με τα φαινόμενα της φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής και το ξέπλυμα μαύρου χρήματος.

Ειδικότερα τα κυριότερα ερωτήματα που καλείται να απαντήσει η παρούσα εργασία είναι:

- Τι ονομάζεται υπεράκτια εταιρία, ποια διαδικασία απαιτείται για την σύστασή της, ποιες είναι οι μορφές και τα χαρακτηριστικά αυτών των εταιριών, ποια είναι τα προνόμια που μπορεί να προσφέρει στους ενδιαφερόμενους αλλά και τα μειονεκτήματα που μπορούν να εμφανίσουν.
- Ποιες χώρες μπορούν να χαρακτηριστούν ως φορολογικοί παράδεισοι, ποια τα κριτήρια επιλογής τους, ποιοι είναι οι πιο διαδομένοι και πως αντιμετωπίζονται από την ελληνική νομοθεσία.
- Πως προσεγγίζονται εννοιολογικά οι όροι φοροαποφυγή, φοροδιαφυγή και ξέπλυμα μαύρου χρήματος, πως συνδέονται με τις υπεράκτιες εταιρίες και ποια η χρήση των τριγωνικών συναλλαγών και των συμβάσεων αποφυγής διπλής φορολογίας.

1.3 Δομή Εργασίας

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η βιβλιογραφική επισκόπηση με του συγγραφείς, ερευνητές και οικονομολόγους που έχουν μελετήσει τις υπεράκτιες εταιρίες τα προηγούμενα έτη και που αποτέλεσαν την βάση για την συγγραφή της παρούσας εργασίας.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται η ανάλυση του όρου των υπεράκτιων εταιριών, πραγματοποιείται μια ιστορική αναδρομή του φαινομένου, παρατίθενται τα κριτήρια και η διαδικασία με την οποία μπορεί να ιδρυθεί μια τέτοια εταιρία, αναλύονται όλα τα είδη υπεράκτιων εταιριών που υφίστανται καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Τέλος επισημαίνονται τα πλεονεκτήματα αλλά και τα μειονεκτήματα που μπορούν να προκύψουν από την χρήση τους.

Στο τέταρτο κεφάλαιο διευκρινίζεται η έννοια των φορολογικών παραδείσων, τα κριτήρια που προσμετρούνται για την ορθότερη επιλογή τους ,ενώ γίνεται και μια αναλυτική αναφορά στα δημοφιλέστερα κράτη που συνιστούν φορολογικούς παραδείσους. Επιπροσθέτως, διασαφηνίζεται η γενικότερη αντιμετώπιση που έχουν από την ελληνική νομοθεσία.

Στο πέμπτο κεφάλαιο τονίζεται η σύνδεση που έχουν οι υπεράκτιες εταιρίες με τα φαινόμενα της φοροαποφυγής, της φοροδιαφυγής και το ξέπλυμα μαύρου χρήματος. Πιο συγκεκριμένα, διευκρινίζονται οι έννοιες και των τριών φαινομένων και διασαφηνίζεται ο ρόλος που διαδραματίζουν οι συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας και οι τριγωνικές συναλλαγές. Επιπλέον, γίνεται εκτενής αναφορά στα στάδια και τις μεθόδους που ακολουθούνται κατά την διαδικασία του ξεπλύματος μαύρου χρήματος καθώς και τα είδη των εταιρειών που συνήθως συμμετέχουν σε αυτήν.

Στο έκτο και τελευταίο κεφάλαιο παρατίθενται τα συμπεράσματα που έχουν διεξαχθεί κατά την έρευνα και εκπόνηση της εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Οι υπεράκτιες εταιρίες, γνωστές και ως offshore, παρουσιάζουν τεράστια άνθιση κατά την διάρκεια των τελευταίων ετών, κυρίως λόγω των ευνοϊκών φορολογικών διατάξεων που τις διέπουν. Πιο συγκεκριμένα, όλο και περισσότεροι επιχειρηματίες επιδιώκουν την ίδρυση μιας τέτοιας εταιρίας σε χώρες αποκαλούμενες ως φορολογικοί παράδεισοι για να επιτύχουν μια αξιοσημείωτη αύξηση των κερδών τους, εκμεταλλευόμενοι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και πλεονεκτήματα που διαθέτουν. Το συγκεκριμένο φαινόμενο παρατηρείται, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, καθώς παρέχει την δυνατότητα σε νομικά και φυσικά πρόσωπα να φοροαποφεύγουν, δηλαδή να ελαττώνουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις, χρησιμοποιώντας νόμιμα μέσα. Παρόλα αυτά, η λειτουργία τους πολλές φορές μπορεί να ταυτιστεί με παράνομες δραστηριότητες, όπως αυτή της φοροδιαφυγής, το ξέπλυμα μαύρου χρήματος και της υπερτιμολόγησης. Στις μέρες μας πραγματοποιούνται ποικίλες ενέργειες για τον περιορισμό του φαινομένου αυτού από παγκόσμιους οργανισμούς, όπως είναι ο ΟΟΑΣΑ. Αρκετοί είναι οι συγγραφείς, οι ερευνητές και οι οικονομολόγοι, οι οποίοι ασχολήθηκαν εκτεταμένα με την μελέτη των εξωχώριων εταιριών σε μια προσπάθεια τους να διαλευκάνουν αυτό το φαινόμενο που απασχολεί μέχρι και σήμερα τις κοινωνίες.

Ο Δουβής (2008) εισάγει την δική του προσέγγιση όσον αφορά την έννοια των υπεράκτιων εταιριών, πραγματοποιώντας μια ιστορική αναδρομή του φαινομένου αυτού. Επιπλέον, αναλύει τα κυριότερα είδη τέτοιων οικονομικών οντοτήτων που υφίστανται καθώς και την μέθοδο με την οποία ιδρύονται και λειτουργούν. Έπειτα, παρουσιάζει τον ορισμό των φορολογικών παραδείσων, τα ειδικά φορολογικά προνόμια που διαθέτουν αλλά και τις χώρες οι οποίες υπάγονται στην κατηγορία αυτή. Τέλος, συνδέει τον φαινόμενο αυτό με την ελληνική πραγματικότητα, αναφερόμενος στην ελληνική φορολογική νομοθεσία, τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζεται τέτοιες μορφές εταιριών και πως αυτές πολύ συχνά μπορούν να συσχετιστούν με συστήματα διαφθοράς.

Ο Μπεζεντάκος (2014) διατυπώνει τον ορισμό των υπεράκτιων εταιριών, τις διάφορες μορφές που υπάρχουν και διευκρινίζει το νομοθετικό πλαίσιο που έχει θεσπιστεί για αυτές στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρωπαϊκή Ένωση γενικότερα. Επιπροσθέτως, αναφέρεται στην αντιμετώπιση που έχουν οι offshore εταιρίες από τον ΟΟΑΣΑ και αναλύει τον τρόπο με τον

οποίο συνδέονται με παράνομες δραστηριότητες, όπως αυτές της φοροδιαφυγής χρησιμοποιώντας ως μέσω την υπερτιμολόγηση και τις ενδοομιλικές συναλλαγές. Ολοκληρώνει το έργο του προτείνοντας κάποιους τρόπους για την εξάλειψη του φαινομένου της φοροδιαφυγής, που αναπτύσσεται από την εκμετάλλευση των εξωχώριων εταιριών στον ελλαδικό χώρο.

Η Radu (2012) εστιάζει την προσοχή της στην επιρροή που ακούν οι φορολογικοί παράδεισοι στην παγκόσμια οικονομία, δημιουργώντας αρνητικά αποτελέσματα στους προϋπολογισμούς των κρατών που εφαρμόζουν υψηλούς φορολογικούς συντελεστές. Κατά συνέπεια, σε αυτά τα κράτη να ενισχύονται τα φαινόμενα της παράνομης διακίνησης κεφαλαίων σε αλλοδαπές χώρες και να αποφεύγονται φορολογικές επιβαρύνσεις, είτε με νόμιμα είτε με παράνομα μέσα, οδηγώντας τα σε οικονομική ύφεση αλλά και σε μια γενικότερη χρηματοοικονομική αβεβαιότητα.

Η Gravelle (2009) απαριθμεί τις διάφορες μεθόδους φοροδιαφυγής που εφαρμόζουν οι πολυεθνικές εταιρείες χρησιμοποιώντας τις υπεράκτιες εταιρίες. Πιο συγκεκριμένα, μια τέτοια μέθοδος είναι να μεταφέρουν τεχνητά τις ζημίες τους σε χώρες με υψηλή φορολογία, ώστε να επωφεληθούν από τον χαμηλό ή και μηδενικό φορολογικό συντελεστή του φορολογικού παραδείσου με τον οποίο θα φορολογηθούν τα κέρδη τους. Τέλος, αναφέρεται αντιστοίχως στις ωφέλειες που κερδίζουν τα φυσικά πρόσωπα από τις offshore εταιρίες, χρησιμοποιώντας την τεχνική μεταφοράς μερισμάτων και τόκων που προήλθαν από το εξωτερικό για να μην φορολογηθούν υψηλά και συστήνει κάποιες ρυθμίσεις που θα πρέπει να γίνουν στα φορολογικά συστήματα για να αποφεύγονται τα παραπάνω φαινόμενα φοροδιαφυγής.

Ο Christensen (2010) δίνει ιδιαίτερη έμφαση στο γεγονός ότι έχει κλονιστεί η εμπιστοσύνη της παγκόσμιας κοινότητας, αμφισβητώντας το κατά πόσο δίκαια κινείται η αγορά, λόγω την αδυναμίας του συστήματος να αποτρέψει όλες αυτές τις παράνομες δραστηριότητες που προκύπτουν από την εκμετάλλευση των υπεράκτιων εταιριών. Το γεγονός αυτό έχει επηρεάσει αισθητά τις κυβερνήσεις πολλών χωρών, οι οποίες θέλοντας να καλύψουν τις δραστηριότητες φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής των πιο ευκατάστατων ομάδων, αποφασίζουν να επιβαρύνουν φορολογικά τις ασθενέστερες οικονομικά ομάδες, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται σημαντικές κοινωνικές ανισότητες. Επιπλέον, οι επιχειρηματίες, οι οποίοι δεν μετέχουν σε καμία τέτοιου είδους μη νόμιμη ενέργεια και ακολουθούν πιστά όλα αυτά που προβλέπει ο νόμος, κινδυνεύουν από τον άνισο ανταγωνισμό αυτών που χρησιμοποιούν τις υπεράκτιες εταιρείες με τρόπο παράνομο.

Οι Hampton και Abbot (1999), παρουσιάζουν την δική τους μελέτη και ανάλυση για το φαινόμενο των υπεράκτιων εταιριών και των φορολογικών παραδείσων, προσδιορίζοντας με ακρίβεια τις έννοιες τους. Επιπλέον, ερευνούν την έντονη επιρροή που ασκούν οι offshore εταιρίες στην διεθνή οικονομία και ειδικότερα στα παγκόσμια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Ακόμη, αναφέρονται στην ιστορική εξέλιξη του φαινομένου και τον τρόπο με τον οποίο κατάφερε να διαγράψει μια τόσο επιτυχημένη πορεία , ξεκινώντας από το νησί Jersey που αποτέλεσε έναν από τους πρώτους φορολογικούς παραδείσους. Έπειτα, αναλύουν το ευνοϊκό θεσμικό πλαίσιο που εφαρμόζεται διαχρονικά στις υπεράκτιες εταιρίες, γεγονός που έχει προκαλέσει το ενδιαφέρον πολλών επιχειρηματιών και επενδυτών. Τέλος, παραθέτουν μια σειρά από χώρες που χαρακτηρίζονται ως φορολογικοί παράδεισοι, όπως είναι η Μαλαισία.

Η Young (2013) διερευνά τις μεθόδους νομιμοποίησης των κερδών από παράνομες ενέργειες που επιτυγχάνονται με την εκμετάλλευση των φορολογικών παραδείσων. Εντοπίζει ότι αιτία αυτού του φαινομένου είναι η απουσία διαφάνειας από την πλευρά των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, τάσσοντάς τα με το μέρος οποιασδήποτε εγκληματικής δραστηριότητας με κυρίαρχη αυτή του ξεπλύματος μαύρου χρήματος. Κλείνοντας, διαπιστώνει ότι παρά τις προσπάθειες που πραγματοποιούνται σε διεθνές επίπεδο για την αντιμετώπιση και εξάλειψη αυτής της παράνομης δραστηριότητας στα υπεράκτια κέντρα, υπάρχει μια ανάληψη νομικής και ηθικής ευθύνης από τα τραπεζικά ιδρύματα που βρίσκονται σε φορολογικούς παραδείσους, ώστε να διασφαλίζεται ότι εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις κατά της μεταφοράς παράνομων κερδών.

Ο Saxson (2011) στο έργο του παρουσιάζει τις υπεράκτιες εταιρίες, ως το κυρίαρχο εργαλείο αποφυγής της φορολογίας που χρησιμοποιείται από τους πλουσιότερους ανθρώπους του κόσμου. Διευκρινίζει, ότι εξαιτίας των offshore εταιριών, ανεπτυγμένες επιχειρήσεις και οικονομικά ευκατάστατα άτομα, τόσο στην Ελλάδα όσο και στις υπόλοιπες χώρες της υφελίου, καταφέρνουν να μειώνουν ή και να μηδενίζουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις. Προσθέτει, ότι υπάρχει μεγάλο πλήθος φορολογικών παραδείσων στον πλανήτη που μπορεί να επεκτείνεται από τροπικά νησιά μέχρι και αφρικανικές χώρες ,με κυριότερους το νησί του Μανχάταν και το Σίτι του Λονδίνου. Συμπερασματικά, καταλήγει ότι οι εξωχώριες εταιρίες αποτελούν ένα διαχρονικό οικονομικό πρόβλημα, ασκώντας τεράστια επιρροή στις κοινωνίες και τονίζει πως για αυτόν τον λόγο θα πρέπει να γίνουν ριζικές αλλαγές στην νομολογία τους που χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερη εχεμύθεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΥΠΕΡΑΚΤΙΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

3.1 Εννοιολογική Προσέγγιση

Η έννοια των offshore εταιριών μπορεί να διατυπωθεί στην ελληνική γλώσσα με ποικίλους όρους όπως υπεράκτια, εξωχώρια και υπερπόντια και χρησιμοποιείται για εταιρίες οι οποίες εδρεύουν σε διαφορετική χώρα από αυτήν που δραστηριοποιούνται. Ωστόσο, ο όρος υπεράκτιες εταιρίες δεν έχει επαρκή δημοτικότητα καθώς δεν μπορεί να αποδοθεί με ακρίβεια στα ηπειρωτικά κράτη που βάση της λειτουργίας τους αποτελούν φορολογικούς παραδείσους ,σε αντίθεση με τον όρο offshore ο οποίος αποδίδεται με ακρίβεια στο πλαίσιο του Ηνωμένου Βασιλείου. (Παμπούκης 2010)

Ο όρος offshore εταιρία που χρησιμοποιείται διεθνώς σημαίνει μακριά από την ακτή , και πρωτοδημιουργήθηκε στην Μ. Βρετανία, που αποτελεί μία μεγάλη νήσο. Επίσης, μπορεί να αποδοθεί και με την έννοια "εκτός επικράτειας", η οποία αποτελεί τον διεθνής όρο επιχειρηματικότητας στο εξωτερικό. (Μπεζεντάκος 2014)

Μια υπεράκτια εταιρία συνιστά νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, έχει τη μορφή Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης και είναι εγκατεστημένη σε γεωγραφικές περιοχές, που χαρακτηρίζονται ως υπεράκτια κέντρα . Βασικό γνώρισμά τους είναι ότι ιδρύονται σε χώρες με μηδενική ή χαμηλή φορολογία, οι οποίες είναι γνωστές ως φορολογικοί παράδεισοι, για ένα συγκεκριμένο βραχυπρόθεσμο σκοπό, και δεν ακολουθούν την γενική παραδεχτή αρχή της συνεχούς άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Επιπλέον, οι υπεράκτιες (offshore) εταιρίες, συγκρούονται εννοιολογικά με τις εγχώριες (on shore) εταιρίες λόγω της εξ ορισμού διάστασης μεταξύ του τόπου ιδρύσεως και του τόπου λειτουργίας τους και της επιλογής ενός δικαίου κράτους ιδρύσεως, που χαρακτηρίζεται ως φορολογικός παράδεισος. (Λεοντάρης 2014)

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, η offshore εταιρία μεταφράζεται ως εξωχώρια εταιρία και παραθέτετε ο ακόλουθος ορισμός «εξωχώρια εταιρία νοείται, κατά ρητή διατύπωση του Νόμου, η εταιρία εκείνη που έχει την έδρα της σε αλλοδαπή χώρα και με βάση τη

νομοθεσία της οποίας δραστηριοποιείται αποκλειστικά σε άλλες χώρες και απολαμβάνει ιδιαίτερα ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης. » (Ν. 3091/2002)

Ο κυρίαρχος στόχος από την σύσταση μιας εξωχώριας εταιρείας είναι η μείωση των φορολογικών επιβαρύνσεων μιας εταιρείας στις διεθνείς δραστηριότητες. Παρόλα αυτά, η άποψη που κυριαρχεί στην κοινωνία είναι ότι οι συγκεκριμένες εταιρίες στοχεύουν αποκλειστικά στην απόκρυψη οικονομικών εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, όπως το λαθρεμπόριο διάφορων ειδών. Στην πραγματικότητα όμως η άποψη αυτή είναι εσφαλμένη διότι η πλειοψηφία των επιχειρήσεων που επιλέγουν τις offshore είναι για λόγους φοροαποφυγής, καθώς οι υπεράκτιες εταιρείες χαρακτηρίζονται από πλήρη μυστικότητα. Σήμερα, ο κλάδος των υπεράκτιων εταιρειών παρουσιάζει τεράστια ανάπτυξη στους τομείς της ναυτιλίας, της αεροπορίας και των ασφαλίσεων. Από την άλλη όμως, έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές προσπάθειες από πλευράς των φορολογικών υπηρεσιών, ώστε να ελεγχθούν οι υπεράκτιες δραστηριότητες, καταρτίζοντας μια λίστα με τις χώρες- φορολογικούς παραδείσους όπου θα δίνεται ιδιαίτερη προσοχή από ελεγκτική άποψη.

3.2 Ιστορική Αναδρομή του Φαινομένου

Για την καλύτερη κατανόηση του τρόπου λειτουργίας και του λόγου ύπαρξης των υπεράκτιων εταιριών στην παγκόσμια οικονομία, θα ακολουθήσει μια σύντομη ιστορική εξέλιξη του φαινομένου αυτού.

Η πρώτη εμφάνιση των υπεράκτιων εταιριών πραγματοποιήθηκε κατά την διάρκεια του 19ου αιώνα στις εταιρίες των Η.Π.Α, ειδικότερα στις πολιτείες του New Jersey και του Delaware. Η πολιτεία του New Jersey επιθυμώντας να ενισχύσει και να αναπτύξει τα οικονομικά του στοιχεία, επιδίωξε να προσελκύσει έναν υψηλό αριθμό εταιριών, θεσπίζοντας ένα νομοθετικό πλαίσιο, όπου προβλεπόταν διάφορες ευκολίες τόσο στην σύσταση όσο και στην εγκατάσταση εταιριών στην επικράτεια της. Έπειτα, η συγκεκριμένη πολιτεία εισήγαγε τη νομοθεσία περί ομίλων, όπου παρείχε την επιλογή της μειωμένης απόδοσης φόρων λόγω της ενδοομιλικής τιμολόγησης. Το ίδιο μοντέλο αποφάσισε να ακολουθήσει και το Delaware, βασιζόμενο στην επιτυχία και την αποτελεσματικότητα που παρουσίασε στο New Jersey. (Μπώλος, 2013)

Στην δεκαετία του 1920, οι ευρωπαϊκές χώρες αρχίζουν να εφαρμόζουν ολοένα και περισσότερο το παραπάνω αμερικανικό μοντέλο εμφανώς επηρεασμένοι από την επιτυχημένη πορεία που έδειξε στις πολιτείες του New Jersey και του Delaware. Από τις πρώτες ευρωπαϊκές χώρες που υιοθέτησαν το συγκεκριμένο μοντέλο ήταν η Ελβετία, με το Ελβετικό καντόνι του Zug. Άλλη μια σημαντική εξέλιξη της περιόδου αυτής, αποτέλεσε η ανάπτυξη των ιδρυμάτων και των εταιριών καταπιστευματικής διαχείρισης κεφαλαίων που εμφανίστηκε μεταξύ του τριγώνου Ελβετίας, Λιχτενστάιν και Λουξεμβούργου. (Δουβής, 2003)

Το 1934 έρχεται να προστεθεί ένα σημαντικό ιστορικό γεγονός, αυτό της θέσπισης του αυστηρού τραπεζικού απορρήτου της Ελβετίας, το οποίο αποτέλεσε πρότυπο για πολλές εξωχώριες δικαιοδοσίες, οι οποίες στην πλειοψηφία τους το ακολούθησαν πιστά ενώ άλλες με ελάχιστες αλλαγές. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, να προσελκυστούν κεφάλαια από όλο τον κόσμο και να τεθούν οι βάσεις των νομικών διατάξεων που διέπουν τις υπεράκτιες δικαιοδοσίες.

Στα τέλη της δεκαετίας του 1950, λαμβάνει χώρα ένα αξιοσημείωτο γεγονός που ασκεί επιρροή μέχρι και σήμερα στις υπεράκτιες οικονομίες, πρόκειται για την ίδρυση της Ευρωαγοράς στο City του Λονδίνου, η οποία παρουσίασε ραγδαία άνοδο. Αυτό που στη πραγματικότητα έγινε ήταν μια άτυπη συμφωνία μεταξύ των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων της Αγγλίας και του City, με την οποία κάθε είδους συναλλαγή που θα πραγματοποιείται με την συμμετοχή του Λονδίνου και θα περιλαμβάνει άτομα που δεν αποτελούν κατοίκους σε ένα ξένο νόμισμα, δεν θα χρειάζεται να ακολουθήσουν το νομοθετικό πλαίσιο της Βρετανίας. Η σύνδεση των offshore δικαιοδοσιών με την προαναφερθείσα αγορά γίνεται ιδιαίτερα αντιληπτή, όταν οι υπερπόντιες δικαιοδοσίες της Βρετανίας με πρωταγωνιστές τις Βερμούδες, τους Νήσους Κέιμαν και το Γιβραλτάρ, τροποποιούνται σε υπεράκτιες δικαιοδοσίες και ελέγχονται από το βρετανικό καθεστώς. Έτσι, το City του Λονδίνου αναγνωρίστηκε σε παγκόσμια κλίμακα ως ένα οικονομικό κέντρο. (Μπόλος, 2013)

Τέλος, από τις αρχές της δεκαετίας του 1970, παρατηρείται ότι διάφορες χώρες της Ευρώπης με μικρή γεωγραφική έκταση επιδιώκουν όλο και περισσότερο την εφαρμογή των υπεράκτιων εταιριών με στόχο την οικονομική ανάπτυξη τους αλλά και την εθνική κυριαρχία τους.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί, ότι πολλές από τις μελέτες που πραγματοποιήθηκαν για το φαινόμενο αυτό ισχυρίζονται ότι η πρώτη εμφάνιση των υπεράκτιων εταιριών παρατηρήθηκε τον 2ο αιώνα π.Χ. στην Αρχαία Ελλάδα. Εκείνη την περίοδο, οι εύποροι Αθηναίοι μετέφεραν τα χρηματικά τους περιουσιακά στοιχεία στη Δήλο, με κίνητρο την καλύτερη φορολογική μεταχείρισή τους. (Hampton, 1999)

Σήμερα, οι offshore εταιρίες έχουν εξαπλωθεί σε ολόκληρη την εμφύλιο, παρουσιάζοντας γενικότερα μια έντονη ανάπτυξη, καθώς μέσω των υπεράκτιων οικονομικών διακινούνται ποσά ύψους τρισεκατομμυρίων δολαρίων. Όλες οι υπεράκτιες δικαιοδοσίες που υφίστανται μέχρι και τώρα ακολουθούν τις βάσεις που τέθηκαν στα προηγούμενα χρόνια. Απαριθμούνται πάνω από 80 υπεράκτιες δικαιοδοσίες, ενώ στην Ελλάδα το φαινόμενο άνθισε την τελευταία εικοσαετία.

3.3 Κριτήρια Σύστασης Υπεράκτιας Εταιρίας

Η σύσταση μιας υπεράκτιας εταιρίας αποτελεί μια σχετικά εύκολη και απλή διαδικασία, καθώς δεν απαιτείται υψηλό κόστος ίδρυσης και λειτουργίας ενώ η δημιουργία της μπορεί να πραγματοποιηθεί άμεσα ακόμη και εντός 24 ωρών σε κάποιες χώρες όπως είναι η Μάλτα.

Για να ξεκινήσει η διαδικασία ίδρυσης των offshore εταιριών, απαιτούνται εξουσιοδοτημένα πρόσωπα είτε φυσικά είτε νομικά της χώρας όπου και επιτρέπεται η σύσταση τέτοιων εταιριών. Έπειτα, οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να υπογράψουν ένα ιδιωτικό συμφωνητικό, το οποίο και θα αποτελεί το καταστατικό της υπεράκτιας οντότητας, περιλαμβάνοντας στοιχεία όπως η επωνυμία, ο σκοπός δημιουργίας, το κεφάλαιο, οι τύποι μετοχών και οι τομείς δραστηριότητας. Το έγγραφο αυτό υποβάλλεται από τα αδειοδοτούμενα πρόσωπα στο εθνικό μητρώο εταιριών της εκάστοτε χώρας προς έγκριση από τις αρμόδιες αρχές. Σε επόμενο βήμα, απαιτείται ο καθορισμός του ονόματος της εταιρίας, το οποίο ελέγχεται διεξοδικά ώστε να μην υπάρχει εγγεγραμμένη άλλη εταιρία με ακριβώς την ίδια επωνυμία. Στη συνέχεια ακολουθεί η καταβολή των ανάλογων τελών ίδρυσης και σε ένα σύντομο χρονικό διάστημα η διάρθρωση της εταιρίας είναι έτοιμη. Το εξουσιοδοτημένο πρόσωπο έχει την αποκλειστική και πλήρη ευθύνη για την καταβολή των ετήσιων τελών στο κράτος της υπεράκτιας εταιρίας στα χρονικά διαστήματα που προβλέπονται, ώστε να έχει το δικαίωμα να διατηρεί τη νομική της υπόστασή. Τα έγγραφα που απαιτούνται για την ίδρυση μια υπεράκτιας εταιρίας είναι:¹

- Το έγγραφο ιδρύσεως της εταιρείας, ευρέως γνωστό ως Articles of Incorporation, ή ως Memorandum of Association. Το συγκεκριμένο έγγραφο πιστοποιεί την ίδρυση της

¹ <https://inefan.gr/offshore>

εταιρίας και επέχει την θέση του καταστατικού, περιλαμβάνοντας στοιχεία, όπως την επωνυμία, το είδος των μετοχών, τον λόγο δημιουργίας, τις ενέργειες τις οποίες θα αναπτύξει κλπ.

- Ο εσωτερικός κανονισμός, που ονομάζεται By-laws, ή Articles of Association. Ο ρόλος αυτού του εγγράφου είναι να παρέχει την πλήρη εικόνα του κανονισμού λειτουργίας της εταιρίας και να διευκρινίζει τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των μετόχων. Ο εσωτερικός κανονισμός της μπορεί να τροποποιηθεί με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ή με απόφαση της πλειοψηφίας των μετόχων.
- Οι μετοχές ή τα πιστοποιητικά των μετοχών.
- Η σφραγίδα της εταιρείας.
- Τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Δ.Σ. της εταιρεία

Ολοκληρώνοντας σε ότι αφορά,

Τις μετοχές: Οι περισσότερες υπεράκτιες εταιρίες μπορούν να ιδρυθούν με έναν μοναδικό μέτοχο, ενώ εξαίρεση μπορεί να αποτελέσουν χώρες οι οποίες βάση νομοθεσίας απαιτούν τουλάχιστον δύο μετόχους. Τα πρόσωπα που ιδρύουν την εταιρία και συνιστούν μετόχους μπορούν να είναι είτε νομικά είτε φυσικά αναλόγως την περίπτωση, ενώ ακόμη και αν ο αριθμός όλων των μετοχών ανήκει σε ένα πρόσωπο δεν μπορεί να αποτελέσει ισχυρή αιτία για λύση της εταιρίας. Το μετοχικό κεφάλαιο των offshore μπορεί να διαιρείται σε ανώνυμες ή ονομαστικές μετοχές και η ονομαστική τους αξία μπορεί να πάρει οποιαδήποτε τιμή ακόμη και χαμηλή χωρίς να υφίστανται προκαθορισμένα όρια. Οι μετοχές που εκδίδονται μπορούν να είναι διαφόρων ειδών, όπως κοινές ή προνομιούχες, αρκεί βέβαια αυτό να προβλέπεται από το καταστατικό της εκάστοτε εταιρίας. Κάθε μετοχή παρέχει το δικαίωμα της ψήφου στη καθορισμένη γενική συνέλευση της εταιρείας και το αναλογικό ενδιαφέρον για την εταιρεία ²

Το εταιρικό κεφάλαιο: Το απαιτούμενο αρχικό εταιρικό κεφάλαιο που ορίζει η νομοθεσία στην πλειοψηφία των κρατών, για την ίδρυση μιας υπεράκτιας εταιρίας είναι ένα πολύ μικρό ποσό, ενώ δεν υπάρχει κάποιο προκαθορισμένο ύψος. Το εταιρικό κεφάλαιο δεν είναι απαραίτητο να είναι καταβεβλημένο σε τραπεζικό λογαριασμό και θεωρείται καταβεβλημένο κατά την ίδρυση της εταιρείας, χωρίς να εξακριβώνεται από τις εποπτικές αρχές. Επίσης σε πολλές νομοθεσίες η καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου μπορεί να πραγματοποιηθεί σε είδος ή σε νόμισμα διαφορετικό από το εγχώριο. Μια υπεράκτια εταιρεία

² Άγγελος Π. Μπώλος, « Οι εξωχώριες (offshore companies) και Ελληνική Έννομη τάξη, Νομικό Βήμα, 2013

έχει το δικαίωμα να προβεί σε συγκεκριμένες τροποποιήσεις του εταιρικού της κεφαλαίου.

Ειδικότερα μπορεί:

- i. Να αυξήσει το μετοχικό της κεφάλαιό, με την έκδοση ενός ορισμένου ποσού νέων μετοχών,
- ii. Να διαιρέσει και να ενοποιήσει τις μετοχές στο σύνολό τους ή τμηματικά, ανεξάρτητα από το αν έχουν εκδοθεί ή όχι, σε μετοχές υψηλότερης αξίας από τις ήδη υπάρχουσες μετοχές,
- iii. Να διασπάσει τις μετοχές, σε μετοχές χαμηλότερης αξίας από αυτήν που καθορίζεται στα άρθρα
- iv. Να ακυρώσει μετοχές που δεν έχουν αποκτηθεί ή συναινέσει να αποκτηθούν από κάποιο πρόσωπο κατά την ημερομηνία της απόφασης ακύρωσης των μετοχών και να μειώσει την αξία του εγκεκριμένου κεφαλαίου της υπεράκτιας εταιρείας κατά την αξία των μετοχών.³

Την διοίκηση της εταιρείας: Όλες οι ενέργειες μιας υπεράκτιας οντότητας ελέγχονται και καθοδηγούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Ανάλογα με την νομοθεσία του κάθε κράτους το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να απαρτίζεται από ένα μόνο πρόσωπο, τον διευθυντή ή από τρία μέλη κατ' ελάχιστον. Στο συμβούλιο έχουν το δικαίωμα να συμμετάσχουν όλα τα μέλη ανεξαρτήτως εθνικότητας και κατοχής μετοχών. Το ανώτατο όργανο της εταιρίας είναι η Γενική Συνέλευση, η οποία έχει το δικαίωμα να διορίζει και να παύει τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου όποτε αυτή επιθυμεί.

3.4 Μορφές Υπεράκτιων Εταιριών

3.4.1 Εταιρείες χαρτοφυλακίου ή συμμετοχών (Holding companies)

Οι υπεράκτιες εταιρίες χαρτοφυλακίου γνωστές και ως εταιρίες επενδύσεων, αποτελούν μια τακτική διεθνούς φορολογικού σχεδιασμού, με την οποία επιτυγχάνεται η χρηματοδότηση των

³ Άγγελος Π. Μπόλος, « Οι εξωχώριες (offshore companies) και Ελληνική Έννομη τάξη, Νομικό Βήμα, 2013

υπεράκτιων δραστηριοτήτων. Οι holding εταιρείες βρίσκονται εγκατεστημένες σε χώρες που χαρακτηρίζονται ως φορολογικοί παράδεισοι. Οι δραστηριότητες που πραγματοποιούνται σε τρίτες χώρες αντιστοιχούν σε μια υπεράκτια εταιρεία, η οποία είτε έχει κάποια υποκαταστήματα σε λειτουργία, είτε διαθέτει μέρος των μετοχών από τις διεθνείς θυγατρικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε τρίτες χώρες. Επιπλέον, η υπεράκτια εταιρεία μπορεί να αναλάβει τον ρόλο της εταιρίας εκκαθαριστή για κέρδη που προέρχονται από δραστηριότητες σε τρίτες χώρες, για συσσωρευμένα και επανεπενδυμένα κέρδη, και γενικότερα για τον φορολογικό σχεδιασμό δραστηριοτήτων. Τα βασικότερα πλεονεκτήματα των συγκεκριμένων εταιριών είναι η αναστολή πληρωμής φορολογικών υποχρεώσεων που αφορούν μερίσματα και υπεραξίες, και η έλλειψη οποιουδήποτε συναλλαγματικού ελέγχου.⁴

3.4.2 Εταιρείες παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών (Finance Companies)

Οι εταιρείες παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, εδρεύουν σε κάποιο υπεράκτιο κέντρο, και βασικό χαρακτηριστικό τους είναι η δυνατότητα που έχουν να λειτουργούν ως διαμεσολαβητές στην μεταφορά δανείων σε ξένες θυγατρικές εταιρείες. Έτσι οι εξωχώριες εταιρείες χρηματοοικονομικών υπηρεσιών μπορούν να επιτύχουν την αποτελεσματική μετακίνηση των κερδών από την ξένη θυγατρική (δανειολήπτρια), που υπάγεται σε δικαιοδοσία με υψηλό φορολογικό καθεστώς, στην υπεράκτια δικαιοδοσία με χαμηλό φορολογικό συντελεστή. Πιο συγκεκριμένα, οι τόκοι και οι δόσεις που καταβάλλονται ανά διαστήματα για την αποπληρωμή του δανείου προς την υπεράκτια εταιρεία στην τελική μειώνουν το φορολογητέο εισόδημα της δανειολήπτριας εταιρείας. Το μοναδικό ελάττωμα του συγκεκριμένου τύπου εταιρείας είναι ότι οι χώρες έδρας της δανειολήπτριας εταιρείας επιβάλλουν μια παρακράτηση φόρου, η οποία αντιστοιχεί σε μέρος του τόκου του δανείου. Οι finance εταιρείες αποτελούν πολύ χρήσιμο εργαλείο σε περιπτώσεις όπου ένα κράτος εφαρμόζει υψηλή φορολογική νομοθεσία εισοδήματος και μερισμάτων. Τέλος, η εξόφληση των τόκων συμβάλλει στην σημαντική μείωση και των προς εξόφληση μερισμάτων της δανειολήπτριας εταιρείας.

⁴ Δουβής Π. (2008) «Offshore δραστηριότητες»

3.4.3 Εταιρείες παροχής διοικητικών υπηρεσιών (Administration companies)

Οι εταιρείες παροχής διοικητικών υπηρεσιών αφορούν τις υπεράκτιες δραστηριότητες που πραγματοποιούνται μέσω ενός ομίλου, ο οποίος περιλαμβάνει την μητρική εταιρία και τις θυγατρικές που βρίσκονται εγκατεστημένες σε διαφορετικές χώρες ασκώντας διαφορετικές δραστηριότητες. Η διαχείριση και ο έλεγχος του ομίλου αυτού μπορεί να διεξάγεται μέσω μιας εξωχώριας εταιρείας παροχής διοικητικών υπηρεσιών. Η συγκεκριμένη μορφή, διαθέτει ισχυρό εμπορικό προνόμιο διότι συγκεντρώνει όλες τις διοικητικές και διαχειριστικές λειτουργίες σε έναν φορέα. Στην πραγματικότητα, ιδρύονται κεντρικά γραφεία διοίκησης σε μια υπεράκτια δικαιοδοσία και όλες οι διοικητικές και διαχειριστικές λειτουργίες του ομίλου εταιριών ελέγχονται από μια Administration εταιρεία, η οποία ανταμείβεται με ένα ποσοστό επί των κερδών όλου του ομίλου. Η offshore εταιρεία για τα κέρδη της φορολογείται με πολύ χαμηλό ή μηδενικό συντελεστή.

3.4.4 Εταιρείες αδειών – δικαιωμάτων (Licensing companies)

Το χαρακτηριστικό γνώρισμα των υπεράκτιων εταιριών αδειών είναι ότι μπορούν να λειτουργήσουν ως χορηγοί αδειών και δικαιωμάτων σε μια ξένη θυγατρική εταιρεία που βρίσκεται εγκατεστημένη σε χώρα με υψηλό φορολογικό συντελεστή. Η βασική λειτουργία αυτής της μορφής εταιριών είναι να παρέχουν δικαιώματα εκμετάλλευσης βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας στις θυγατρικές εταιρείες, για παράδειγμα σήματα, δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, επιστημονικές πληροφορίες με αντάλλαγμα περιοδικές πληρωμές. Αυτές οι πληρωμές ονομάζονται royalties και λειτουργούν σαν έξοδα, μειώνοντας την φορολογητέα αξία των επιχειρήσεων. Έτσι επιτυγχάνεται η μεταφορά των κερδών και η συσσώρευση του κεφαλαίου στην εξωχώρια εταιρία.⁵

⁵ <https://www.taxheaven.gr/>

3.4.5 Εμπορικές εταιρείες (Trading companies)

Οι εμπορικές εταιρείες δραστηριοποιούνται κυρίως στον τομέα των εισαγωγών και των εξαγωγών εμπορευμάτων και σε συνδυασμό με την χρήση των υπεράκτιων εταιριών μπορεί να πραγματοποιηθεί η επιτυχής μετακίνηση των κερδών από κράτη με υψηλή φορολογία σε κράτη με χαμηλή φορολογία. Το πιο διαδεδομένο μοντέλο που συναντάμε σε αυτήν την περίπτωση είναι το τριγωνικό εμπόριο γνωστό και ως τριγωνικές συναλλαγές. Στο συγκεκριμένο σχήμα ιδρύεται μια υπεράκτια εταιρία, η οποία αναλαμβάνει τον ρόλο του ενδιάμεσου διότι εκδίδονται στο όνομα της όλα τα τιμολόγια από τις εισαγωγές εμπορευμάτων που πραγματοποιεί η μητρική - εμπορική εταιρία ενώ τα προϊόντα αποστέλλονται τελικά στην εμπορική. Στη συνέχεια, η offshore εταιρία τιμολογεί αυτά τα προϊόντα με υψηλότερη τιμή στην μητρική της. Παρομοίως, όταν πραγματοποιούνται εξαγωγές από την Trading εταιρία, το εμπόρευμα τιμολογείται με μειωμένη τιμή στην υπεράκτια, η οποία έπειτα τιμολογεί τον αγοραστή των προϊόντων. Έτσι, επιτυγχάνεται η απόκρυψη κερδών της εμπορικής εταιρίας, και η συγκέντρωση μεγάλου όγκου κεφαλαίου στην offshore εταιρία. Ειδικότερα, η μητρική εταιρία αγοράζοντας εμπορεύματα σε υψηλότερη τιμή από την υπεράκτια της ουσιαστικά μεταφέρει ένα ποσοστό των κερδών της στη χώρα με τον ευνοϊκότερο φορολογικό συντελεστή. Επιπλέον, να σημειωθεί ότι τα περισσότερα κράτη που αποτελούν φορολογικούς παράδεισους επιβάλλουν την πληρωμή υψηλών δασμών εισαγωγής και γι' αυτό τον λόγο τα εμπορεύματα δεν αποστέλλονται ούτε παραλαμβάνονται από τις υπεράκτιες εταιρίες παρά μόνο τιμολογούνται. Με αυτήν την μέθοδο αποτρέπονται και οι διπλοί εισαγωγικοί δασμοί.⁶

3.4.6 Ναυτιλιακές εταιρείες (Shipping companies)

Οι υπεράκτιες δικαιοδοσίες παρουσιάζουν σημαντική άνθιση και στις δραστηριότητες της ναυτιλίας, της ναύλωσης και της ενοικίασης σκαφών, παρέχοντας μια σειρά από ευνοϊκούς

⁶ <https://www.taxheaven.gr/>

νόμους σε όσους απασχολούνται στον συγκεκριμένο τομέα. Η υπεράκτια ναυτιλιακή εταιρία ιδρύεται για να κατέχει στην ιδιοκτησία της έναν αριθμό σκαφών και έπειτα αυτά να καταχωρούνται στην επωνυμία της εταιρίας που επρόκειτο να χρησιμοποιηθούν. Κατά αυτόν τον τρόπο, τα σκάφη φέρουν τις λεγόμενες σημαίες ευκαιρία της υπεράκτιας χώρας, παρέχοντας το δικαίωμα σε μια χώρα χωρίς μόνιμη εγκατάσταση να εγγράψει το σκάφος στο ειδικό βιβλίο που τηρείται από τις λιμενικές αρχές με γρήγορο και εύκολο τρόπο. Τέλος, η διαδικασία αυτή πραγματοποιείται με ιδιαίτερα μειωμένο κόστος και τα κέρδη της offshore εταιρίας που εκμεταλλεύεται τα σκάφη αυτά φορολογούνται με χαμηλό συντελεστή.⁷

3.4.7 Εμπιστεύματα (Trusts)

Τα εμπιστεύματα αποτέλεσαν κατά κύριο λόγο μια μέθοδο προστασίας της περιουσίας. Οι συμβαλλόμενοι σε ένα ένα τέτοιο σχήμα είναι ο διαθέτης (settlor), ο οποίος μπορεί να μετακινεί τα περιουσιακά του στοιχεία σε trust, ο διαχειριστής (trustees), ο οποίος είναι υπεύθυνος για την διοίκηση του trust, ο θεματοφύλακας (custodian) και ο δικαιούχος (beneficiary), που απολαμβάνει τα προνόμια των περιουσιακών στοιχείων του trust. Παρόλα αυτά υπάρχει η πιθανότητα ο διαθέτης να ταυτίζεται με τον διαχειριστή. Η χρονική διάρκεια των trust μπορεί να φτάσει μέχρι 100 έτη και ενδείκνυται σε καταστάσεις όπου ο διαθέτης είναι αρκετά μεγάλος σε ηλικία με μειωμένη διαύγεια και αντίληψη ή οι δικαιούχοι βρίσκονται σε συνεχή αντιπαράθεση.⁸

Τα εμπιστεύματα δεν διαθέτουν νομική υπόσταση και περιουσιακά στοιχεία, καθώς όλη η περιουσία τους είναι μεταβιβασμένη στον διαχειριστή, ο οποίος μπορεί να είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Για την σύσταση τους απαιτείται μια γραπτή συμφωνία και οι χώρες που αποδέχονται το trust είναι του αγγλοσαξονικού δικαίου σε αντίθεση με τις χώρες του γαλλογερμανικού μοντέλου, όπως είναι η Ελλάδα, που το απορρίπτουν. Τα υπεράκτια trust προτιμώνται κυρίως σε περιπτώσεις που επιδιώκεται η απόκρυψη της ταυτότητας των διαθετών που συμμετέχουν σε παράνομες δραστηριότητες όπως το ξέπλυμα μαύρου χρήματος. Επιπλέον ένα προνόμιο των trust είναι ότι παρέχουν αυξημένη ευελιξία και ανωνυμία κατά την

⁷ Μπεζαντάκος, 2014

⁸ <https://el.wikipedia.org/wiki>

μετακίνηση κεφαλαίων ή περιουσιακών στοιχείων. Τα περιουσιακά στοιχεία του trust μπορούν να περιλαμβάνουν ακίνητα, αξιόγραφα και μετρητά.⁹

3.4.8 Εταιρείες επενδύσεων (Investment Companies)

Οι υπεράκτιες εταιρίες επενδύσεων χρησιμοποιούνται για την επένδυση και τοποθέτηση των συσσωρευμένων κεφαλαίων τους σε οποιαδήποτε σημείου του πλανήτη. Προϋπόθεση για να επιτευχθεί αυτό είναι η κατάλληλη επιλογή του φορολογικού παραδείσου ώστε η επένδυση αυτή των κεφαλαίων να πραγματοποιηθεί σε κράτη που έχουν συνάψει φορολογικές συμβάσεις με υπεράκτια κέντρα και διαθέτουν υψηλούς φορολογικούς συντελεστές.

3.4.9 Τραπεζικές εταιρείες (Banking companies)

Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που βρίσκονται εγκατεστημένα σε φορολογικούς παραδείσους, αποτελούν μια από τις πιο σύγχρονες μεθόδους για την αποφυγή της φορολογίας. Ειδικότερα, παγκόσμιες τράπεζες ιδρύουν τραπεζικά ιδρύματα σε υπεράκτιες δικαιοδοσίες, ώστε να απαλλαγούν από την παρακράτηση φόρου που υφίστανται κατά τη πληρωμή των τόκων. Επιπλέον, έχουν το προνόμιο να μην επιδέχονται συναλλαγματικούς ελέγχους από δραστηριότητες που αφορούν χρηματοδοτήσεις με προνομιακούς όρους.

3.4.10 Εταιρείες αντιπροσώπευσης (Nominee companies)

Οι εταιρίες αντιπροσώπευσης, όπως υποδηλώνει και η ονομασία τους αποτελούν εγχώριες εταιρίες που λειτουργούν ως εκπρόσωποι των υπεράκτιων εταιριών καθώς όλες οι συναλλαγές πραγματοποιούνται στο όνομα της Nominee εταιρίας. Το συγκεκριμένο σύστημα βρήκε πολλές

⁹ <https://el.wikipedia.org/wiki>

χώρες αντίθετες επειδή συνδέεται με τα φαινόμενα της φοροδιαφυγής και το ξέπλυμα μαύρου χρήματος, οδηγώντας τες στην θέσπιση νόμων για την αποφυγή τέτοιων παράνομων υπεράκτιων ενεργειών. Η Ελλάδα αποτέλεσε μία από αυτές τις χώρες, θεσπίζοντας τον νόμο 3091/2002, όπου όσοι πραγματοποιούν συναλλαγές με εξωχώριες εταιρίες δεν θα έχουν το δικαίωμα να αναγνωρίσουν τις δαπάνες και τις αποσβέσεις για τα προϊόντα που προέρχονται από αυτές, επιβάλλοντας και έναν ειδικό φόρο που αναλογεί στο 15% της υπεράκτιας ακίνητης περιουσίας.¹⁰

3.4.11 Εταιρείες ασφαλίσεων (Investment companies)

Αυτός ο τύπος εταιριών, πρόκειται για μια αρκετά διαδεδομένη πρακτική καθώς παρέχει ποικιλία ευκαιριών και αποτελείται από ένα ήδη υπάρχων trust, χωρίς να συνιστά ένα καινούργιο υπεράκτιο προϊόν, με πολιτική ασφάλισης, η οποία επίσης δεν συνιστά ένα καινούργιο εγχώριο προϊόν. Όταν κάποιος επιλέγει να ασφαλίσει κάτι, υποχρεούται να καταβάλλει ένα ασφάλιστρο. Η συνολική ασφάλιση κοστίζει μόνο ένα μικρό μέρος αυτού του ασφαλίστρου που καταβάλλεται. Η ασφαλιστική εταιρεία, μετά την ασφάλιση, τοποθετεί το υπόλοιπο ποσό, μαζί με τα δικά της επενδυτικά κεφάλαια, και ασχολείται με την παθητική διαχείριση, πραγματοποιώντας επενδύσεις χαμηλού κινδύνου. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός επενδυτικού χαρτοφυλακίου, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει εκτός από χρηματικά διαθέσιμα και αλλά είδη χρηματοοικονομικών προϊόντων, όπως μετοχές και ομόλογα.¹¹

3.4.12 Ακίνητα (Real Estate)

Η εκμετάλλευση των υπεράκτιων εταιριών για την απόκτηση και διαχείριση ακινήτων αποτελεί ένα από τα πιο σύγχρονα συστήματα που εφαρμόζονται στην Ελλάδα. Για να ξεκινήσουν οι

¹⁰ <https://www.accountancygreece.gr/>

¹¹ Δουβής Π. (2008) «Offshore δραστηριότητες»

διαδικασίες αγοράς ενός ακινήτου από την εξωχώρα εταιρία απαιτείται το φυσικό πρόσωπο που εμφανίζεται ως εκπρόσωπος της εταιρίας να παραδώσει στον συμβολαιογράφο ένα σύνολο εγγράφων που θα επιβεβαιώνουν την νόμιμη ίδρυση της εταιρίας σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας έδρας της, την ύπαρξη και λειτουργία της εταιρίας καθώς και την αρμοδιότητα του εμφανιζόμενου προσώπου για την κατάρτιση και υπογραφή της σύμβασης αγοροπωλησίας. Επίσης, πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τη διοίκηση, μόνο η ενοικίαση και η χρήση ακινήτων στην Ελλάδα δεν δημιουργούν μια μόνιμη εγκατάσταση, και η μετέπειτα μεταβίβαση των μετοχών της εταιρείας, καθώς και όλης της περιουσίας της κινητής και ακίνητης, δεν είναι εύκολο να εντοπιστεί από τις φορολογικές αρχές.

3.4.13 Χρηματοδοτική Μίσθωση (Leasing Companies)

Η χρηματοδοτική μίσθωση επιλέγεται σε περιπτώσεις όπου έχουν συγκεντρωθεί κεφάλαια στη επωνυμία της offshore εταιρίας και επιδιώκεται η επιστροφή τους στην χώρα που βρίσκεται εγκατεστημένη η ιδρύτρια εταιρία. Πιο συγκεκριμένα, η εξωχώρα εταιρία αποκτά στο όνομά της όλα τα απαραίτητα μηχανήματα που επιθυμεί η ιδρύτρια εταιρία και τα νοικιάζει πίσω σε αυτήν. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, η ιδρύτρια επιχείρηση να αποκτά τον απαραίτητο εξοπλισμό χρησιμοποιώντας τα κεφάλαια που έχουν συσσωρευτεί στο εξωτερικό, χωρίς να υπόκειται σε φορολογικές επιβαρύνσεις, ενώ το κόστος του εξοπλισμού αφαιρείται από τα εισοδήματα της ιδρύτριας επιχείρησης με την μορφή των μισθωμάτων που καταβάλλονται.¹²

3.5 Πλεονεκτήματα Υπεράκτιων Εταιριών

Οι υπεράκτιες εταιρίες προσφέρουν αρκετά οικονομικά, φορολογικά και νομικά κίνητρα, που τις καθιστούν ελκυστικές για διάφορες χρήσεις. Χαρακτηριστικό τους γνώρισμα αποτελεί ότι βασίζονται στο τρίπτυχο εξοικονόμηση χρήματος, ταχύτητα και εχεμύθεια. Τα κυριότερα κίνητρα από την δημιουργία και την λειτουργία των υπεράκτιων εταιριών είναι :¹³

¹² <https://www.accountancygreece.gr/>

¹³ Μπεζαντάκος, 2014, <https://www.accountancygreece.gr/>

Η γρήγορη και εύκολη σύστασή τους.

Μία υπεράκτια εταιρεία μπορεί να ιδρυθεί σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, ακόμη και σε 24 ώρες, με την συμμετοχή ενός μόνο μετόχου. Επιπλέον, δεν απαιτούνται ιδιαίτερες προετοιμασίες και περίπλοκη γραφειοκρατία, καθώς όλα αυτά μπορούν να ρυθμιστούν και σε μεταγενέστερο χρόνο.

Το αρκετά μειωμένο κόστος σύστασης και λειτουργίας τους.

Ένα ενδεικτικό συνολικό κόστος σύστασης και λειτουργίας μιας υπεράκτιας εταιρίας κυμαίνεται μεταξύ 1400 και 1800 δολαρίων, το οποίο εξαρτάται από την επιλεγμένη χώρα ίδρυσης. Ακόμη, μπορούν να παραλειφθούν διαδικασίες που περιλαμβάνουν την ανάμειξη δικηγόρων και συμβολαιογράφων, οι οποίοι συνήθως απαιτούν υψηλές αμοιβές.

Η ύπαρξη ανωνυμίας και μυστικότητας της ταυτότητας του μετόχου.

Οι εξωχώριες εταιρείες επιτρέπουν στους μετόχους να διατηρήσουν την ανωνυμία τους. Αυτό είναι χρήσιμο για εκείνους που επιθυμούν να μην αποκαλύπτουν τα περιουσιακά στοιχεία τους, είτε για λόγους ασφάλειας, είτε για φορολογικούς λόγους. Η απόκρυψη της ταυτότητας των μετόχων αποτελεί μια νόμιμη πράξη, χωρίς να υφίσταται κάποια υποχρέωση γνωστοποίησής τους.

Άλλα οικονομικά κίνητρα

Η ύπαρξη εχεμύθειας της ταυτότητας των μετόχων έχει ως αποτέλεσμα την δυνατότητα απόκρυψης περιουσιακών στοιχείων υψηλής αξίας, αλλά και κερδών από παράνομες ενέργειες. Επιπλέον, είναι εφικτή η αποφυγή του φόρου μεταβίβασης κληρονομιάς ή δωρεάς σε περιπτώσεις μεταβίβασης ακινήτων, αφού ο πραγματικός ιδιοκτήτης των ανώνυμων μετοχών της εξωχώριας εταιρείας αποκτούσε αυτομάτως την ιδιοκτησία του ακινήτου.

Επιπλέον, η αδυναμία προσδιορισμού του πραγματικού ιδιοκτήτη μιας εξωχώριας αποτελεί ισχυρό πλεονέκτημα καθώς οποιασδήποτε δανειστής δεν θα μπορέσει να απαιτήσει την κατάσχεση των περιουσιακών στοιχείων.

3.6 Μειονεκτήματα Υπεράκτιων Εταιριών¹⁴

¹⁴ Σεϊμένης, 2013, <https://el.wikipedia.org/>

Πέρα από τα σημαντικά πλεονεκτήματα που προαναφέρθηκαν, αξίζει να σημειωθούν και τα μειονεκτήματα που προκύπτουν από την ίδρυση των υπεράκτιων εταιριών, τα οποία συμβάλλουν καθοριστικά στην απόφαση των επιχειρηματιών για το αν τελικά θα τις επιλέξουν ή όχι.

Αρχικά, ένα μειονέκτημα των offshore αποτελεί το γεγονός ότι η νομοθεσία ορισμένων δικαιοδοσιών δεν επιτρέπει την πραγματοποίηση εργασιών, αλλά και την διατήρηση του εργατικού δυναμικού τους στη χώρα στην οποία συστάθηκαν. Ακόμη, οι εξωχώριες εταιρίες υφίστανται διάφορους περιορισμούς σε ότι αφορά τον τύπο της εταιρείας που μπορούν να ασκούν χωρίς να απαιτείται κάποια αδειοδότηση.

Από την άλλη, τα περισσότερα αποδεκτά υπεράκτια κέντρα υφίστανται αρκετά αυστηρούς ελέγχους σε σύγκριση με τις εγχώριες χώρες. Αυτό παρατηρείται στον τραπεζικό τομέα όπου για να δημιουργηθεί ένας τραπεζικός λογαριασμός στην επωνυμία της υπεράκτιας εταιρίας και να ακολουθούνται όλοι οι κανονισμοί κατά του ξεπλύματος μαύρου χρήματος, απαιτούνται γραφειοκρατικές διαδικασίες. Ειδικότερα, πρέπει να μπορεί να επιβεβαιωθεί η ταυτότητα από τους υπογράφοντες στο λογαριασμό ενώ μπορεί να απαιτείται και μία συστατική επιστολή από κάποιον επαγγελματία που πιθανώς τον γνωρίζει.

Επιπλέον, ένα άλλο αρνητικό των υπεράκτιων εταιριών είναι ότι κάποια κράτη έχουν θεσπίσει ειδική νομοθεσία εναντίον των φορολογικών παραδείσων, ώστε να αποτρέπεται οποιαδήποτε ενέργεια σε αυτές τις δικαιοδοσίες.

Τέλος, ένα πρόβλημα που μπορεί να προκύψει στις offshore εταιρίες είναι ότι σε περίπτωση θανάτου ενός από τους μετόχους είναι υποχρεωτικό να έχει διασφαλιστεί ότι η διαθήκη του είναι εισηγμένη προς επικύρωση στην υπεράκτια δικαιοδοσία. Η συγκεκριμένη διαδικασία μπορεί να επιβαρυνθεί με επιπλέον κόσθη, δυσκολίες και καθυστερήσεις κατά τον έλεγχο περιουσίας του αποθανόντος.

ΚΕΦΆΛΑΙΟ 4^ο

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΙ

4.1 Ορισμός Φορολογικών Παραδείσων

Ο όρος φορολογικός παράδεισος, γνωστός και ως φορολογικό καταφύγιο, αναφέρεται σε μια σειρά από κράτη τα οποία εφαρμόζουν μια ιδιαίτερη φορολογική νομοθεσία που χαρακτηρίζεται από χαμηλούς ή και μηδενικούς φορολογικούς συντελεστές. Οι φορολογικοί παράδεισοι απευθύνονται κυρίως σε επενδυτές που βρίσκονται εγκατεστημένοι σε χώρες με υψηλή φορολογία και ενδιαφέρονται να μετακινήσουν είτε τα κεφάλαιά τους είτε τα περιουσιακά τους στοιχεία σε αυτές, ώστε να επωφεληθούν από το φορολογικό τους σύστημα, καταβάλλοντας μικρότερο ποσό φόρου σε σύγκριση με τον φόρο που θα προέκυπτε στην χώρα διαμονή τους.

Γενικότερα, οι χώρες αυτές ακολουθούν μια συγκεκριμένη πολιτική για την έλξη όσο το δυνατόν περισσότερων ξένων επενδυτών, η οποία περιλαμβάνει πλήρη μυστικότητα οποιασδήποτε οικονομικής ενέργειας αναπτύσσεται στο έδαφός τους. Έτσι νομικά και φυσικά πρόσωπα από όλο τον κόσμο, επιλέγουν να ιδρύσουν τις αποκαλούμενες υπεράκτιες εταιρίες στα κράτη αυτά, έχοντας ως κίνητρο την καλύτερη δυνατή φορολογική μεταχείρισή τους, την αποφυγή της υψηλής φορολογίας που υφίστανται στην χώρα διαμονής τους και την απόκρυψη των παράνομων ενεργειών τους.

Σύμφωνα με τον διεθνής Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), τα κράτη που μπορούν να χαρακτηριστούν ως φορολογικοί παράδεισοι είναι αυτά που ορίζουν βάση νομοθεσίας χαμηλό ή μηδενικό ονομαστικό φόρο εισοδήματος και επιβάλλουν ευνοϊκούς φορολογικούς συντελεστές σε συγκεκριμένες κατηγορίες εισοδήματος. Ακόμη τέτοια κράτη χαρακτηρίζονται αυτά που παρέχουν την δυνατότητα σε άτομα που διαμένουν σε τρίτες χώρες να μην καταβάλλουν φόρους στην χώρα που εμφανίζεται ως φορολογική κατοικία τους, εμποδίζουν την διακίνηση πληροφοριών, δεν προαπαιτούν την διενέργεια ουσιαστικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων από όποιον βρίσκεται στην περιοχή τους, ενισχύουν την αδιαφάνεια στην εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου τους και αποσκοπούν στην έλξη ξένων επενδύσεων.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι ο όρος φορολογικός παράδεισος μπορεί να ταυτιστεί με τον όρο υπεράκτιο χρηματοοικονομικό κέντρο, όταν εφαρμόζεται βάση νομοθεσίας χαμηλή φορολογία. Παρόλα αυτά υπάρχουν κράτη που χαρακτηρίζονται ως υπεράκτια χρηματοοικονομικά κέντρα και εφαρμόζουν υψηλή φορολογία, ο λόγος που συμβαίνει αυτό είναι γιατί στο εσωτερικό τους παρέχουν το δικαίωμα της λειτουργίας διεθνών φορολογικών προγραμμάτων, προσφέροντας ευνοϊκές φορολογικές διατάξεις σε ορισμένες κατηγορίες ανθρώπων (π.χ. Αγγλία).

4.2 Κριτήρια Επιλογής Φορολογικών Παραδείσων

Η επιλογή του κατάλληλου φορολογικού παραδείσου μπορεί να ποικίλει ανάλογα με τους σκοπούς και τις ανάγκες της ενδιαφερόμενης επιχειρηματικής οντότητας. Βασικότερο κριτήριο αποτελεί η ύπαρξη ελευθερίας στις συναλλαγές και στην διακίνηση κεφαλαίων, που δεν θα υπόκεινται σε περιορισμούς, και γενικότερα η ύπαρξη μιας ελαστικής νομοθεσίας η οποία θα ακολουθεί τα διεθνή πρότυπα χρηματοοικονομικής αναφοράς. Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικότερα τα επιπρόσθετα κριτήρια επιλογής.¹⁵

Πρωτίστως, ένα κριτήριο για την σωστή επιλογή ενός υπεράκτιου κέντρου είναι η οικονομική και πολιτική κατάσταση της δικαιοδοσίας αυτής. Όπως είναι φυσικό προτιμώνται υπεράκτιες δικαιοδοσίες, οι οποίες χαρακτηρίζονται από μια γενικότερη σταθερή οικονομική πορεία, καθώς αυτό ενισχύει το αίσθημα της ασφάλειας στους ξένες επενδυτές ότι τα κεφάλαιά τους θα διατηρηθούν και ότι δεν θα διαρρεύσει οποιαδήποτε συναλλαγματική και προσωπική πληροφορία που τους αφορά.

Έπειτα, όσον αφορά το πολιτικό περιβάλλον ενός φορολογικού παραδείσου, θα πρέπει και αυτό να χαρακτηρίζεται από μια σχετική βεβαιότητα και σταθερότητα αλλά θα πρέπει να εξετάζεται και η σχέση που αναπτύσσουν οι πολιτικοί αρχηγοί τους με το διεθνές κεφάλαιο. Ένα τέτοιο ειδικό παράδειγμα αποτελεί η Λιβερία, η οποία αν και κατατάσσεται στις χώρες με πολιτική αστάθεια, συνιστά ένα αρκετά ελκυστικό υπεράκτιο κέντρο στο τομέα της ναυτιλίας.

16

¹⁵ Δουβής, 2008

¹⁶ Λιτωμένου, 2006

Πολλές φορές όμως, η αξιοπιστία των υπεράκτιων εταιριών που ιδρύονται σε φορολογικούς παραδείσους να κλονίζεται, λόγω της απουσίας περιορισμών στις συναλλαγματικές δραστηριότητες προκαλώντας την ύπαρξη δυσπιστίας από την μεριά των νομοταγών και φερέγγυων χωρών. Ακόμη το γεγονός αυτό έχει τροφοδοτήσει τις αντιδράσεις πολλών κρατών, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, τα οποία έχουν θεσπίσει ειδικούς νόμους απέναντι στις χώρες αυτές, ώστε να προστατεύσουν και να διασφαλίσουν τα φορολογικά τους κέρδη.

Ένα άλλο σημαντικό κριτήριο είναι το ποσοστό ευελιξίας που παρουσιάζει η νομοθεσία του επιλεγμένου φορολογικού παραδείσου. Ειδικότερα, προτιμώνται τα υπεράκτια κέντρα που διαθέτουν τις λιγότερες και πιο άμεσες γραφειοκρατικές διαδικασίες, την απουσία κρατικού ελέγχου και την έλλειψη σημαντικών υποχρεώσεων όσον αφορά την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων την ιδρυόμενης υπεράκτιας εταιρίας.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί ότι τα υπεράκτια κέντρα αποτελούν πόλο έλξης επενδυτών από όλων τον κόσμο κυρίως λόγω των ευνοϊκών φορολογικών διατάξεων που παρέχουν στις offshore εταιρίες. Τα κράτη αυτά βάση νομοθεσίας επιβάλλουν πολύ χαμηλούς έως και μηδενικούς φορολογικούς συντελεστές στην παρακράτηση φόρου που σχετίζεται με την διανομή των μερισμάτων, δεν απαιτούν την καταβολή φόρου στην μεταβίβαση ακινήτων και τίτλων της εταιρίας που βρίσκονται σε ξένες χώρες, δεν διαθέτουν δασμούς και τέλη και δεν απαιτούν την πληρωμή εργοδοτικών εισφορών.

Επιπλέον η ύπαρξη των συμβάσεων αποφυγής διπλής φορολογίας στις διαπραγματεύσεις μεταξύ των χωρών, αποτελεί ισχυρό κίνητρο για την αξιολόγηση της καταλληλότητας των φορολογικών παραδείσων καθώς αποφεύγεται η πρόσθετη φορολογία. Πιο συγκεκριμένα, για τον καθορισμό της φορολογικής επιβάρυνσης που θα υποστεί το φορολογούμενο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, λαμβάνεται υπόψιν η φορολογική κατοικία του και η τοποθεσία παραγωγής του εισοδήματος του. Έτσι, είναι δυνατόν η χώρα φορολογικής κατοικίας ενός προσώπου να μην εμπίπτει με την χώρα παραγωγής του εισοδήματος του, με αποτέλεσμα δύο ή και παραπάνω χώρες να φορολογήσουν το συγκεκριμένο εισόδημα δύο φορές. Αυτή η διπλή φορολογία προκαλεί προβλήματα τόσο στην διακίνηση προϊόντων όσο και στην προσέλκυση επενδύσεων. Τα υπεράκτια κέντρα διαχωρίζονται σε αυτά που έχουν συνάψει συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας με άλλες χώρες και σε αυτά που δεν έχουν πραγματοποιήσει μια τέτοια σύμβαση. Πολλοί είναι οι επιχειρηματίες, οι οποίοι εκμεταλλευόμενοι μια υπεράκτια εταιρία των συμφερόντων τους, συναλλάσσονται με κράτη που σχετίζονται με τα κράτος όπου αναπτύσσουν τις επιχειρηματικές τους εργασίες,

συνάπτοντας συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας, ώστε να επιτύχουν μείωση στην φορολόγηση των κεφαλαίων που μετακινούν.

Τέλος, ένα βασικό κίνητρο για την επιλογή της ίδρυσης υπεράκτιων εταιριών στους φορολογικούς παραδείσους είναι η ύπαρξη μυστικότητας στην ταυτότητα των μετόχων. Αυτό επιτυγχάνεται με την έλλειψη δημόσιων αρχείων και μητρώων, με την χρήση των εμπιστευμάτων όπου ο trustee διαχειρίζεται την υπεράκτια εταιρία για λογαριασμό των δικαιούχων και με την δυνατότητα έκδοσης ανώνυμων μετοχών. Παρά τις συνεχείς προσπάθειες πολλών κρατών να αναιρέσουν αυτό το ισχυρό απόρρητο, τα υπεράκτια κέντρα έχουν καταφέρει να αναπτύξουν τόσο ισχυρούς μηχανισμούς διασφάλισης της εχεμύθειας που είναι δύσκολο να ισοπεδωθούν.

Μια ξεχωριστή περίπτωση αποτελούν οι ΗΠΑ, όπου συνηθίζεται να εκδίδονται δεύτερα διαβατήρια σε υπεράκτια κράτη (π.χ. Παναμάς, Βραζιλία, Κόστα Ρίκα), ώστε να προστατεύεται η ταυτότητα διάσημων και οικονομικά ευκατάστατων προσώπων. Επιπλέον οι Μπαχάμες και η Γρενάδα προσφέρουν δεύτερα πιστοποιητικά υπηκοότητας και διαμονής για την ελεύθερη μετακίνηση, χωρίς την ύπαρξη visa, σε πολλές χώρες της υφελίου. Από την άλλη χώρες, οι οποίες προήλθαν από πρώην αποικίες που ανεξαρτοποιήθηκαν, όπως η Belize και η Τανζανία, παρέχουν πιστοποιητικά χωρίς δεύτερη υπηκοότητα σε κάποιο υπεράκτιο κέντρο και διαθέτουν τα στοιχεία των χωρών που δεν υφίστανται πλέον ή έχει μεταβληθεί η ονομασία τους.

4.3 Δημοφιλής Χώρες - Φορολογικοί Παράδεισοι

4.3.1 Νησιά Κέιμαν

Τα νησιά Κέιμαν αποτελούν έναν αρκετά διαδεδομένο φορολογικό παράδεισο, ο οποίος επιλέγεται κυρίως από επιχειρηματίες, ιδιώτες και χρηματιστές. Αυτό που διαφοροποιεί τα συγκεκριμένα υπερπόντια εδάφη από άλλα κράτη είναι ότι δε απαιτούν την καταβολή εταιρικών φόρων, επιτρέποντας στις πιο ανεπτυγμένες εταιρίες του πλανήτη να επεκτείνουν περεταίρω τις δραστηριότητες τους, δημιουργώντας θυγατρικές στα συγκεκριμένα εδάφη,

ώστε να διασφαλίζεται ένα μεγάλο μέρος των εσόδων τους από την φορολογία. Επιπλέον τα νησιά Κέιμαν, δεν διαθέτουν άμεσους φόρους, φόρους εισοδήματος, φόρους κεφαλαιουχικών κερδών, φόρους κληρονομίας, παρακρατούμενους φόρους και φόρους μισθοδοσίας για οποιονδήποτε διαμένει σε αυτά. Η απουσία όλων αυτών των φόρων καθιστά την συγκεκριμένη περιοχή φορολογικά ουδέτερη και οι κάτοικοι τους αποκτούν έσοδα από δραστηριότητες που σχετίζονται με τον τουρισμό και τις οικονομικές συναλλαγές. Ενδεικτικά τα έσοδα που έχουν μετακινηθεί από κράτη με υψηλή φορολογία στα Νησιά Κέιμαν αγγίζουν τα 32.9 δις. δολάρια με το ποσοστό φορολογίας τους να είναι 0%.¹⁷

4.3.2 Βερμούδες

Το νησί των Βερμούδων, συνιστά επίσης έναν δημοφιλή φορολογικό παράδεισο καθώς διαθέτει μηδενικό εταιρικό φορολογικό συντελεστή και δεν υπάρχει κάποιος νόμος που να επιβάλλει φόρο εισοδήματος στα φυσικά πρόσωπα. Ακόμη οι Βερμούδες βάση του εσωτερικού κανονισμού τους, διασφαλίζουν την εχεμύθεια των προσωπικών πληροφοριών των τραπεζιτών. Το νησί αυτό αποτελεί φορολογικό καταφύγιο για τις περισσότερες πολυεθνικές εταιρίες των ΗΠΑ, όπου έχουν καταφέρει να αποκρύψουν υπέρογκα ποσά.

4.3.3 Ολλανδία και Λουξεμβούργο

Η Ολλανδία με την σειρά της θεωρείται και αυτή μια χώρα αρκετά ψηλά στην λίστα των φορολογικών παραδείσων. Ειδικότερα οι 500 μεγαλύτερες εταιρίες των ΗΠΑ, που περιλαμβάνονται στην λίστα κατάταξης του περιοδικού fortune, διαθέτουν τουλάχιστον μία θυγατρική εταιρία στην συγκεκριμένη χώρα. Η Ολλανδία, έχει νομοθετήσει αρκετά μειωμένους φορολογικούς συντελεστές σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ, καταφέροντας να προσελκύσει μεγάλο αριθμό εταιρειών. Ενδεικτικά, τα έσοδα που έχουν

¹⁷ <https://www.fortunegreece.com/>

μετακινηθεί από κράτη με υψηλή φορολογία στην Ολλανδία αγγίζουν τα 79.3 δις. δολάρια με το ποσοστό φορολογίας τους να είναι 13%.¹⁸

Αντίστοιχα και το Λουξεμβούργο αποτελεί έναν ανάλογο φορολογικό παράδεισο, που επιλέγεται από τις εταιρείες για την μετακίνηση των κερδών τους αλλά και για την ίδρυση θυγατρικών τους, παρέχοντάς τους ευνοϊκούς φορολογικούς συντελεστές. . Ενδεικτικά, τα έσοδα που έχουν μετακινηθεί από κράτη με υψηλή φορολογία στο Λουξεμβούργο αγγίζουν τα 66 δις. δολάρια με το ποσοστό φορολογίας τους να είναι 3%.¹⁹

4.3.4 Ελβετία

Η Ελβετία αποτελεί ένα ισχυρό φορολογικό καταφύγιο κυρίως λόγω του αποτελεσματικού τραπεζικού συστήματός της. Η συγκεκριμένη χώρα διαθέτει μειωμένους φορολογικούς συντελεστές αλλά και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα οποία καταφέρνουν να προστατεύουν τους λογαριασμούς τους και κατ'επέκταση τα κεφάλαια που έχουν τοποθετηθεί με μεγάλη επιτυχία. Πολλά είναι τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που επιλέγουν την Ελβετία για να διοχετεύσουν τα κεφάλαια που θέλουν να αποκρύψουν από τις φορολογικές αρχές της χώρας διαμονής τους. Επιπλέον, παρέχει χαμηλή φορολογία και σε όσους διαμένουν σε αυτήν. Γνωστές εταιρείες που έχουν ιδρύσει θυγατρικές στην Ελβετία είναι: Pepsi, Merck, Marriott και Morgan Stanley. Ενδεικτικά, τα έσοδα που έχουν μετακινηθεί από κράτη με υψηλή φορολογία στην Ελβετία αγγίζουν τα 98 δις. δολάρια με το ποσοστό φορολογίας τους να είναι 8%.

4.3.5 Νήσος του Μαν

Η Νήσος του Μαν, που βρέχεται από την Ιρλανδική θάλασσα, χαρακτηρίζεται από αρκετά χαλαρή νομοθεσία καθώς δεν περιλαμβάνει φόρους στα κεφαλαιακά κέρδη, στον κύκλο εργασιών και στην μεταφορά κεφαλαίων. Ακόμη ο φόρος εισοδήματος που επιβάλλει

¹⁸ <https://www.fortunegreece.com/>

¹⁹ <https://www.fortunegreece.com/>

βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα με το μεγαλύτερο ποσοστό που μπορεί να φτάσει να είναι 20%. Τέλος αποτελεί έναν φορολογικό παράδεισο με προνόμια και στο τομέα των συντάξεων, διότι διασφαλίζει την προστασία των χρημάτων των συνταξιούχων.

4.3.6 Σιγκαπούρη

Η Σιγκαπούρη, η οποία θεωρείται από τις ισχυρότερες χώρες στην Νοτιανατολική Ασία, εφαρμόζει στο φορολογικό της σύστημα τους ονομαστικούς εταιρικούς φόρους. Η Σιγκαπούρη διαθέτει τεράστιο πλούτο, συγκεντρώνοντας συνολικό ΑΕΠ περισσότερο από 1 τρισεκατομμύρια δολάρια. Έτσι, αποτελεί πηγή έλξης για επενδυτές από όλο τον κόσμο, λόγω του ενιαίου εταιρικού φορολογικού συντελεστή ύψους 17% που επιβάλλει αλλά και της ιδιαίτερης τοποθεσίας του. Ενδεικτικά, τα έσοδα που έχουν μετακινηθεί από κράτη με υψηλή φορολογία στην Σιγκαπούρη αγγίζουν τα 98 δις. δολάρια με το ποσοστό φορολογίας τους να είναι 5%.²⁰

4.3.7 Μαυρίκιος

Ο Μαυρίκιος είναι ένα νησί που βρίσκεται στον Ινδικό Ωκεανό και αποτελεί δημοφιλή φορολογικό παράδεισο για ξένους επενδυτές που επιθυμούν να διοχετεύσουν τα κεφάλαιά τους στην Ινδία. Το νησί αυτό εφαρμόζει γενικότερα χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές με τους φόρους εταιρειών και εισοδήματος να αγγίζει το 15%. Επίσης οποιαδήποτε υπεράκτια εταιρία εγκαθίσταται στον Μαυρίκιο αλλά δεν πραγματοποιεί κάποια συναλλαγή με αυτό στο νησί και δεν χρησιμοποιούν το τοπικό νόμισμα, δεν υποχρεούνται να καταβάλλουν φόρο στον Μαυρίκιο. Ο Μαυρίκιος, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, κατατάσσεται στην λευκή λίστα με τα κράτη που ενδείκνυνται για υπεράκτιες δραστηριότητες. Πολυεθνικές εταιρίες που έχουν ιδρύσει τις

²⁰ <https://www.fortunegreece.com/>

θυγατρικές τους σε αυτό το νησί είναι η Golden Sachs με 49 θυγατρικές, η JPMorgan Chase με 33 θυγατρικές, η Pepsi με 2 θυγατρικές και η Morgan Stanley με 16 θυγατρικές.

4.3.8 Μάλτα

Η Μάλτα, μία από τις μικρότερες χώρες της E.E., αποτελεί την χώρα που επιλέγεται κατά κανόνα από τους περισσότερους επιχειρηματίες, τραπεζίτες, διάσημους και πολιτικούς για να αποφύγουν την υψηλή φορολογία της χώρας διαμονής τους. Έπειτα από ενδελεχή έρευνα που πραγματοποίησε το ερευνητικό δίκτυο της Ευρώπης διαπιστώθηκε ότι η Μάλτα αποτελεί χώρα ανάπτυξης της διαφθοράς και των παράνομων δραστηριοτήτων, όπως η φοροδιαφυγή, το ξέπλυμα μαύρου χρήματος και η φοροαποφυγή. Εταιρείες κολοσσοί της Ευρώπης έχουν δημιουργήσει έναν τεράστιο αριθμό θυγατρικών στο νησί αυτό ώστε να φοροαποφεύγουν με κυριότερες την BMW, την Deutsche Bank, την Bosch, την Puma, την Telefonica, την Lufthansa και την BASF. Όλες αυτές οι εταιρείες εκμεταλλεύονται την Μάλτα για να μειώσουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις, ενώ στην πραγματικότητα δεν έχουν βρεθεί ποτέ σε αυτό ο κράτος. Το μητρώο εγγεγραμμένων εταιρειών της Μάλτα έχει παρουσιάσει ραγδαία αύξηση τα τελευταία χρόνια αγγίζοντας τις 50.000 επιχειρήσεις. Το νησί διαθέτει το χαμηλότερο φορολογικό συντελεστή στην Ευρώπη, ο οποίος ανέρχεται περίπου στο 5% και δεν επιβάλλει παρακράτηση φόρου σε τόκους, μερίσματα και δικαιώματα, με τα φορολογικά έσοδα που φυγαδεύονται και αποκρύπτονται από τις υπόλοιπες χώρες να αγγίζουν τα 4 δισεκατομμύρια τον χρόνο.

4.4 Αντιμετώπιση από την Ελληνική Νομοθεσία

Μη συνεργάσιμα κράτη, χαρακτηρίζονται αυτά που δεν αποτελούν κράτη μέλη της E.E. και η διαφάνεια τους ως προς την συλλογή και ανταλλαγή φορολογικών δεδομένων εξετάζεται και ελέγχεται διαρκώς από τον ΟΟΣΑ.

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία μη συνεργάσιμα κράτη είναι αυτά που α) δεν έχουν συνάψει και δεν εφαρμόζουν με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής στο φορολογικό τομέα ή δεν έχουν υπογράψει την Κοινή Σύμβαση Συμβουλίου της Ευρώπης - ΟΟΣΑ για αμοιβαία διοικητική συνδρομή σε φορολογικά θέματα και β) δεν έχουν δεσμευθεί για αυτόματη ανταλλαγή χρηματοοικονομικών πληροφοριών με έναρξη το έτος 2018, το αργότερο. (Ν. 4549/2018)»²¹

Η Ελλάδα με την συμβολή του υπουργείου οικονομικών αλλά και της ανεξάρτητης αρχής δημόσιων εσόδων καθόρισαν μια λίστα από μη συνεργάσιμα κράτη για το έτος 2021 (Α. 1028), η οποία παρατίθεται παρακάτω.

Μη συνεργάσιμα κράτη 2021²²

1. Άγιος Μαρτίνος	17. Καζαχστάν	33. Ονδούρα
2. Αϊτή	18. Καμπότζη	34. Παλάου
3. Ακτή Ελεφαντοστού	19. Λευκορωσία	35. Παναμάς
4. Αλγερία	20. Κονγκό (Δημοκρατία του)	36. Παπούα Νέα Γουϊνέα
5. Ανγκουίλα	21. Λιβερία	37. Παραγουάη (έως 31-10-21)
6. Αντίγκουα και Μπαρμπούντα	22. Μαδαγασκάρη	38. Ρουάντα
7. Βανουάτου	23. Μαλδίβες	39. Σεϋχέλλες
8. Βασίλειο του Λεσότο	24. Μάλι	40. Ταϊλάνδη
9. Βιετνάμ	25. Μαυριτανία (έως 31-07-21)	41. Τανζανία
10. Γκαμπόν	26. Μπαρμπάντος	42. Τόγκο
11. Γκάνα	27. Μπενίν	43. Τρινιδάδ και Τομπάγκο
12. Γουϊάνα	28. Μποτσουάνα	44. Τζιμπουτί
13. Γουϊνέα	29. Μπουρκίνα Φάσο	45. Τσάντ
14. Γουατεμάλα	30. Ναμίμπια (έως 31-03-21)	46. Φιλιππίνες
15. Εσουατίνι (έως 30-06-21)	31. Νίγηρας	
16. Ιορδανία (έως 30-11-21)	32. Ντομίνικα	

Ως κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς, (περ. β' της παρ. 6 του άρθρου 65 του ν. 4172/2013), ορίζονται τα κράτη εκείνα στα οποία το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα υπόκειται σε φόρο επί των κερδών ή των εισοδημάτων ή του κεφαλαίου του οποίου ο συντελεστής είναι ίσος ή κατώτερος από το εξήντα τοις εκατό (60%) του συντελεστή φορολογίας νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που θα οφειλόταν σύμφωνα με τις διατάξεις της ελληνικής φορολογικής νομοθεσίας, εάν ήταν φορολογικός κάτοικος ή διατηρούσε μόνιμη εγκατάσταση κατά την έννοια του άρθρου 6 του Κώδικα Φορολογίας

²¹ <https://www.taxheaven.gr/>

²² <https://www.aade.gr>

Εισοδήματος στην Ελλάδα. Σύμφωνα με την ΑΑΔΕ η λίστα που έχει οριστεί με τα κράτη που διαθέτουν προνομιακό φορολογικό καθεστώς για το έτος 2021 παρατίθεται παρακάτω.²³

Κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς 2021²⁴

1. Άγιος Ευστάθιος	15. Ιρλανδία	29. Μπαχρέιν
2. Αλβανία	16. Κατάρ	30. Μπελίζ
3. Ανατολικό Τιμόρ	17. Κιργιστάν	31. Μποναίρ
4. Ανγκουίλα	18. Κόσσοβο	32. Νήσοι Κέϋμαν
5. Ανδόρρα	19. Κύπρος	33. Νήσοι Μάρσαλ
6. Βανουάτου	20. Λιχτενστάιν	34. Νήσοι Τερκς και Κάικος
7. Βερμούδες	21. Μακάο	35. Νήσος του Μαν
8. Βόρεια Μακεδονία	22. Μαλδίβες	36. Ουγγαρία
9. Βοσνία -Ερζεγοβίνη	23. Μαυροβούνιο	37. Παραγουάη
10. Βουλγαρία	24. Μολδαβία	38. Σάμπα
11. Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι	25. Μογγολία	39. Σαουδική Αραβία
12. Γιβραλτάρ	26. Μονακό	40. Τζέρσεϋ
13. Γκέρνσεϋ	27. Μπαρμπάντος	41. Τουρκμενιστάν
14. Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	28. Μπαχάμες	

²³ <https://www.taxheaven.gr/>

²⁴ <https://www.aade.gr/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗ ΚΑΙ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ ΜΕΣΩ ΥΠΕΡΑΚΤΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

5.1 Ορισμός φοροαποφυγής και φοροδιαφυγής

Ο όρος φοροαποφυγή αναφέρεται σε όλες τις νόμιμες ενέργειες που πραγματοποιεί το φορολογούμενο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ώστε να αποφύγει μέρος η και το σύνολο των φορολογικών του υποχρεώσεων χωρίς να υποστεί κάποια νομική επίπτωση. Για να επιτευχθεί αυτό απαιτείται από την μεριά του φορολογουμένου, βαθιά γνώση και ενημέρωση του φορολογικού συστήματος που διέπει το κάθε κράτος ώστε είναι σε θέση να εντοπίσει και να εκμεταλλευτεί κάθε αδυναμία του. Το φαινόμενο της φοροδιαφυγής αποτελεί ένα αρκετά σύγχρονο και διαδεδομένο θέμα που απασχολεί τα κράτη σε διεθνές επίπεδο και σχετίζεται άμεσα με την χρήση των υπεράκτιων εταιριών και των φορολογικών παραδείσων. Επιπλέον, οι ενδιαφερόμενοι για την αποτελεσματική χρήση της φοροαποφυγής απαιτείται να διαθέτουν πολύ καλή γνώση των συμφωνιών που έχει υπογράψει το κάθε κράτος στα πλαίσια των διεθνών οργανισμών και ειδικότερα των διμερών συμφωνιών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα φοροαποφυγής συνιστά η Βουλγαρία, όπου ο φορολογικός συντελεστής είναι 10% και μετακινώντας κάποιος τις δραστηριότητες της επιχείρησής του και κα επέκταση τα κέρδη του σε αυτήν φορολογείται με μόλις 10%. Με τα παραπάνω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η φοροαποφυγή διαφοροποιείται από την φοροδιαφυγή λόγω του ότι η πρώτη αποτελεί μια νόμιμη πράξη ενώ η δεύτερη μια παράνομη.

Από την άλλη ο όρος φοροδιαφυγή, αντιστοιχεί σε ένα σύνολο παράνομων ενεργειών που πραγματοποιεί το φορολογούμενο φυσικό ή νομικό πρόσωπο ώστε να μειώσει τις φορολογικές του υποχρεώσεις απέναντι στο δημόσιο. Το φαινόμενο της φοροδιαφυγής συνήθως εντοπίζεται όταν ο ενδιαφερόμενος φορολογούμενος αποκρύπτει μέρος ή και σύνολο των εισοδημάτων του από το κράτος ώστε να μην αποδώσει τους άμεσους φόρους στο δημόσιο. Η φοροδιαφυγή αποτελεί ένα μείζον θέμα που απασχολεί παγκοσμίως τα κράτη και καλούνται καθημερινώς να το αντιμετωπίσουν, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας. Ειδικότερα στην

Ελλάδα έπειτα από έρευνες που διεξήχθησαν παρατηρήθηκε ότι το σύνολο της φοροδιαφυγής που συμβαίνει στην χώρα αγγίζει το 9% του ΑΕΠ, το οποίο αντιστοιχεί στο 32% του εισοδήματος. Η επιβεβαίωση αυτού του ποσοστού είναι αρκετά περίπλοκη και δύσκολη διαδικασία γι' αυτό προτείνεται η καταμέτρηση του εύρους του φαινομένου να πραγματοποιείται μέσω της παραοικονομίας. Έτσι, αν υποθέσουμε ότι στην Ελλάδα δεν αποδίδεται κανένας φόρος για όλη την παραοικονομία με μέγεθος 43 δις (κατά το έτος 2014) που αντιστοιχεί σε 23.3% του ΑΕΠ, τότε η φοροδιαφυγή που θα λάμβανε χώρα θα άγγιζε τα 12 δις η αλλιώς το 6.5% του ΑΕΠ. Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής είναι μια δύσκολη συνθήκη που απαιτεί την συνεργασία όλων των κρατικών φορολογικών αρχών της υφηλίου καθώς παρατηρείται να συμβαίνει διεθνώς προκαλώντας σημαντικές επιπτώσεις στην παγκόσμια οικονομία.

Στην σημερινή εποχή, γίνονται συντονισμένες προσπάθειες από τα περισσότερα κράτη σε συνεργασία με διεθνής οργανισμούς, ώστε να μειώσουν και να εξαλείψουν το φαινόμενο αυτό. Θα πρέπει όμως, να γίνουν και κάποιες επιπλέον ενέργειες όπως οι φορολογούμενοι να αποκτήσουν φορολογική συνείδηση δηλαδή να θεωρούν δίκαιους τους φόρους που τους αναλογούν και έτσι να τους πληρώνουν, να υπάρξει μείωση των φορολογικών συντελεστών, εκσυγχρονισμό των φορολογικών αρχών και περισσότερη χρήση του πλαστικού χρήματος.

5.2 Συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας

Οι συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας αποτελούν ένα σημαντικό κριτήριο στην επιλογή του καταλληλότερου υπεράκτιου κέντρου, όπου ο ενδιαφερόμενος θα ιδρύσει μια υπεράκτια εταιρία για την περαιτέρω ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του. Οι συμβάσεις αυτές συνιστούν συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ των χωρών, ώστε να ελεγχθούν και να αποφευχθούν πρόσθετοι φόροι στα φυσικά και νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται επιχειρηματικά σε πολλές δικαιοδοσίες. Ο μηχανισμός λειτουργίας τους βασίζεται στη μόνιμη κατοικία που εμφανίζει ο φορολογούμενος. Πολλά κράτη για τον καθορισμό της φορολογική πολιτική που θα επιλέξουν λαμβάνουν υπόψιν το παραπάνω κριτήριο. Σε περίπτωση που ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο αποκτά εισοδήματα σε δύο διαφορετικές χώρες, οι οποίες δεν έχουν υπογράψει μεταξύ τους σύμβαση αποφυγής διπλής φορολογίας τότε θα φορολογείται το εισόδημα και στις δύο χώρες με το φορολογικό συντελεστή που επιβάλλουν.

Ο ΟΟΣΑ έχει θεσπίσει ένα συμβατικό πλαίσιο για την αποφυγή της διπλής φορολογίας του εισοδήματος αλλά και του κεφαλαίου που αποκτάται μεταξύ των χωρών. Η χρήση αυτών των συμβάσεων έχει ξεκινήσει από το 1952, με την Ελλάδα σήμερα να διαθέτει ένα αρκετά ανεπτυγμένο διεθνές συμβατικό πλαίσιο για την αποφυγή της διπλής φορολόγησης και να έχει πραγματοποιήσει συμβάσεις με έναν μεγάλο αριθμό κρατών. Η συνεργασία που γίνεται μεταξύ των κρατών είναι για να προσδιορίσουν την κατοικία του φορολογούμενου προσώπου σε περιπτώσεις όπου υπάρχει διαφωνία και για να διοχετεύουν η μία στην άλλη οποιαδήποτε χρήσιμη πληροφορία που αφορά την φορολόγηση των προσώπων. Στις διμερείς συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας υφίστανται δύο συμβαλλόμενα μέρη, τα οποία είναι:²⁵

- Το Κράτος Πηγής, όπου δημιουργείται και παράγεται το εισόδημα
- Το Άλλο Κράτος, όπου αποτελεί την φορολογική κατοικία του φορολογούμενου.

5.3 Τριγωνικές συναλλαγές

Οι τριγωνικές συναλλαγές αποτελούν συναλλαγές που πραγματοποιούνται μεταξύ δύο εταιρειών, στις οποίες όμως παρεμβάλλεται μια τρίτη (ή και παραπάνω) ενδιάμεση εταιρεία που βρίσκεται εγκατεστημένη σε μια υπεράκτια χώρα ή σε μια ευρωπαϊκή χώρα με χαμηλό φορολογικό συντελεστή. Η χρήση των συναλλαγών αυτών από τις εταιρείες αποσκοπεί στην μετακίνηση των κερδών τους από κράτη με υψηλούς φορολογικούς συντελεστές σε κράτη με χαμηλούς ή μηδενικούς φορολογικούς συντελεστές. Οι ενδιάμεσες εταιρείες χαρακτηρίζονται από ένα ελάχιστο κόστος λειτουργίας, το οποίο μπορεί να είναι και σταθερό λόγω των λογιστικών υπηρεσιών που χρειάζονται. Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα προϊόντα και οι πρώτες ύλες που μεταφέρονται δεν περνάν καθόλου από το έδαφος των ενδιάμεσων εταιρειών, αλλά καταφθάνουν απευθείας στην τοποθεσία των άμεσα ενδιαφερομένων.

Γενικότερα πολλές χώρες ωφελούνται από την εισαγωγή εμπορευμάτων μέσω της χρήσης των τριγωνικών συναλλαγών καθώς το εμπόρευμα περνάει πρώτα από μια άλλη εταιρεία που βρίσκεται σε χώρα με χαμηλότερο φορολογικό συντελεστή. Στην πραγματικότητα το εμπόρευμα υπερτιμολογείται με συνέπεια το κόστος πωληθέντων να κινείται ανοδικά, ενώ το φορολογητέο εισόδημα στην χώρα με τον υψηλό φορολογικό συντελεστή να κινείται καθοδικά.

²⁵ <https://www.taxheaven.gr/>

Το φορολογητέο εισόδημα της πρώτης εταιρείας που θα της αποδοθεί φόρος με χαμηλό φορολογικό συντελεστή, προκύπτει από την διαφορά στην υπερτιμολόγηση της ενδιάμεσης εταιρείας. Τα κέρδη που πραγματοποιήθηκαν από την ενδιάμεση εταιρεία μπορούν είτε να εισαχθούν ως συνάλλαγμα με την μορφή μερισμάτων, είτε να παραμείνουν στην ξένη χώρα.

Αντίστοιχα οι τριγωνικές συναλλαγές συμφέρουν ένα κράτος και κατά την εξαγωγή εμπορευμάτων, καθώς αρχικά θα πουληθούν στην ενδιάμεση εταιρεία που λειτουργεί για λογαριασμό της και έπειτα θα πωληθούν στον πελάτη. Με αυτόν τον τρόπο μειώνονται τα ορατά κέρδη της εταιρείας που αποτελεί τον αρχικό πωλητή, ενώ έχει προηγηθεί πώληση με ένα ελάχιστο περιθώριο κέδρους στην ενδιάμεση εταιρεία και στη συνέχεια αυτή η ενδιάμεση εταιρεία μεταπωλεί τα εμπορεύματα σε τιμή που ισούται με την αρχική. Επιπλέον επιτυγχάνεται ο διαχωρισμός του φορολογητέου εισοδήματος, με το μικρότερο ποσό να φορολογείται στην εταιρεία που βρίσκεται στην χώρα με υψηλό συντελεστή και το μεγαλύτερο ποσό θα φορολογηθεί στην χώρα της ενδιάμεσης εταιρείας, που βρίσκεται συνήθως σε κάποιο υπεράκτιο κέντρο με χαμηλό φορολογικό συντελεστή.

Το τριγωνικό εμπόριο, χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο για την μεταφορά των φορολογητέων κερδών σε μια offshore εταιρεία ή και σε μια άλλη εταιρεία που βρίσκεται όμως εγκατεστημένη σε χώρα με χαμηλή φορολογία και χρήζει προνομίων, όπως η ελεύθερη διακίνηση και διοχέτευση των κεφαλαίων σε τραπεζικά ιδρύματα που δεν θα είναι εφικτή η οποιαδήποτε παρέμβαση των ελεγκτικών αρχών.

Παρόλα αυτά να σημειωθεί ότι οι τριγωνικές συναλλαγές δεν συνιστούν μια παράνομη ενέργεια όπως αυτή της φοροδιαφυγής, αλλά μπορούν να αποκτήσουν παράνομο χαρακτήρα όταν χρησιμοποιούνται σε ενδοεταιρικές συναλλαγές που έχουν ως πρωταρχικό στόχο να φοροαποφύγουν και να αποκρύψουν μέρος ή και το σύνολο του φορολογητέου εισοδήματος τους. Αυτό παρατηρείται έντονα όταν εταιρείες ιδρύουν θυγατρικές σε χώρες – φορολογικούς παραδείσους, καταφέροντας να πληρώνουν ένα μικρό ή και μηδενικό ποσό εταιρικού φόρου.

Ένας μεγάλος αριθμός κρατών προσπαθεί να αντιμετωπίσει το συγκεκριμένο φαινόμενο, επιβάλλοντας κυρώσεις σε εταιρείες που μέσω των τριγωνικών συναλλαγών δεν καταβάλλουν τους φόρους που πρέπει στο δημόσιο, προκαλώντας μείωση των συνολικών εσόδων του δημόσιου τομέα. Γι' αυτό τον λόγο, οι φορολογικές αρχές έχουν στρέψει το ενδιαφέρον τους στην διαχείριση και τον έλεγχο των τριγωνικών συναλλαγών που πολλές φορές μπορεί να αφορά και άυλα περιουσιακά στοιχεία, όπως είναι τα εμπορικά σήματα και τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα οποία μπορούν να μεταφερθούν με ευκολία στις υπεράκτιες θυγατρικές εταιρείες.

5.3.1 Παράδειγμα τριγωνικών συναλλαγών²⁶

Έστω ότι μια πολυεθνική εταιρεία έχει ιδρύσει τρεις θυγατρικές της, την Α, την Β και την Γ αντίστοιχα.

- Η εταιρεία Α αποτελεί τον προμηθευτή των πρώτων υλών.
- Η εταιρεία Γ αποτελεί τον αγοραστή των πρώτων υλών και τον πωλητή στους εξωτερικούς πελάτες.
- Η εταιρεία Β αποτελεί τον συνδετικό κρίκο των Α και Γ, πραγματοποιεί τις μεταξύ τους αγοροπωλησίες και εδρεύει σε χώρα με χαμηλό φορολογικό συντελεστή.

Α) Περίπτωση

Έστω ότι η αρχική αγοροπωλησία μεταξύ των θυγατρικών Α και Γ πραγματοποιείται χωρίς την παρέμβαση της ενδιάμεσης θυγατρικής Β.

Η Α πουλάει στην Γ προϊόντα αξίας 2.000€ και η Γ μεταπωλεί σε εξωτερικούς πελάτες στην τιμή των 2.500€

Το κέρδος που θα λάβει η Γ ανέρχεται στα 500€, άρα αν υποθέσουμε ότι ο φορολογικό συντελεστής είναι 22%, ο φόρος που πρέπει να πληρωθεί είναι 110€.

Β) Περίπτωση

Έστω ότι η θυγατρική Α πουλάει στην Β προϊόντα αξίας 2.000€ και η Β τα μεταπωλεί στην Γ στην τιμή των 2.490€.

Η Γ έχοντας αγοράσει τα προϊόντα 2.490€, τα μεταπωλεί πάλι σε εξωτερικούς πελάτες στην τιμή των 2.500€.

Το κέρδος της Γ σε αυτήν την περίπτωση ανέρχεται στα 10€, άρα αν υποθέσουμε τον ίδιο φορολογικό συντελεστή 22%, ο φόρος που πρέπει να πληρωθεί αντιστοιχεί σε 2,2€.

Αν όμως η θυγατρική Β εδρεύει σε κάποια υπεράκτια χώρα με χαμηλό ή μηδενικό φορολογικό συντελεστή, τότε η μητρική εταιρεία θα πληρώσει 107,8€ λιγότερα σε σχέση με την πρώτη περίπτωση. Ακόμη, αφού και οι τρεις θυγατρικές εταιρείες ανήκουν στην ίδια πολυεθνική, θα μπορούσε να θεωρήσει την τιμή μεταβίβασης των προϊόντων μεταξύ Α και Β μικρότερη από

²⁶ <https://euretirio.com/trigonikes-synallages/>

2.000€, π.χ. 100€ και έτσι να πληρώσει μικρότερο ποσό φόρου για την συναλλαγή μεταξύ των Α και Β.

5.4 Ξέπλυμα μαύρου χρήματος

5.4.1 Ορισμός

Ο όρος ξέπλυμα μαύρου χρήματος αναφέρεται στην νομιμοποίηση εσόδων που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες και αποτελεί μια μέθοδο μετατροπής του χρήματος που αποκτήθηκε με μη νόμιμες ενέργειες σε χρήμα που αποκτήθηκε με νόμιμες ενέργειες. Το χρήμα αυτό που κερδήθηκε με παράνομες μεθόδους μπορεί να χαρακτηριστεί και ως βρώμικο χρήμα ή μαύρο χρήμα.

Η πιο διαδεδομένος τρόπος νομιμοποίησης αυτών των εσόδων είναι η τοποθέτησή τους σε νόμιμες δραστηριότητες. Μία τέτοια περίπτωση αποτελεί η κατάθεση των εσόδων σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και έπειτα η ανάληψή του για να καλυφθούν προσωπικές ανάγκες ή και για να αποκτηθούν μετοχές στο χρηματιστήριο.

Χρήστες του κυκλώματος μαύρου χρήματος μπορεί να είναι είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα αλλά και κυβερνήσεις κρατών, ενώ κάθε ενέργεια που πραγματοποιείται μέσω αυτού του κυκλώματος σχετίζεται άμεσα με τον όρο της παραοικονομίας. Όταν όμως η ποσότητα μαύρου χρήματος αγίζει υψηλά νούμερα τότε συνιστά ένα οργανωμένο έγκλημα.

Τα κράτη για να διαχειριστούν και να καταπολεμήσουν το φαινόμενο του μαύρου χρήματος έχουν θεσπίσει μια σειρά από νόμους για την πάταξή του. Ειδικότερα, έχουν συσταθεί ειδικές ελεγκτικές αρχές που ασκούν πιεστικούς ελέγχους και έχουν τεθεί σημαντικοί περιορισμοί στην ελεύθερη διακίνηση του χρήματος. Επιπλέον ο παγκόσμιος Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών έχει δημιουργήσει μια ειδική επιτροπή, η οποία μέσω κάποιων ιδιαίτερων διαδικασιών συντάσσει μια λίστα με ύποπτα πρόσωπα που παρακολουθεί και σχετίζονται με δραστηριότητες ξεπλύματος μαύρου χρήματος. Τέλος, αξίζει να γίνει αναφορά και στην ύπαρξη της Ομάδας Χρηματοπιστωτικής Δράσης (FATF) σε περισσότερα από 190 κράτη που

απασχολείται συγκεκριμένα με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων μέσω του μαύρου χρήματος

Πολύ συχνά το μαύρο χρήμα αναφέρεται και ως βρώμικο χρήμα, χωρίς όμως να διαδραματίζουν τον ίδιο ρόλο στην εκτέλεση της εγκληματικής ενέργειας. Στην πραγματικότητα, το βρώμικο χρήμα προέρχεται από παράνομες δραστηριότητες, όπως το εμπόριο ναρκωτικών και όπλων, ενώ το μαύρο χρήμα προέρχεται από νόμιμες πηγές και η σύνδεση του με την παρανομία γίνεται λόγω της απόκρυψης του από το φορολογητέο εισόδημα.

5.4.2 Τα τρία στάδια

Η διαδικασία που ακολουθείται κατά το ξέπλυμα μαύρου χρήματος αποτελείται από τρία βασικά στάδια. Στο πρώτο έχουμε την τοποθέτηση του μαύρου χρήματος σε κάποιο τραπεζικό ίδρυμα, στο δεύτερο την μεταφορά του στο εξωτερικό ώστε να μην είναι ορατή η προέλευσή του και στο τρίτο έχουν την επανένταξή του στην οικονομία με νόμιμα μέσα. Αναλυτικότερα τα στάδια αυτά είναι:²⁷

Η τοποθέτηση

Το στάδιο αυτό περιλαμβάνει την τοποθέτηση υπέρογκων χρηματικών ποσών προερχόμενα από παράνομες ενέργειες σε κάποιο νόμιμο τομέα της οικονομίας, όπως είναι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Η τοποθέτηση αυτή πραγματοποιείται τμηματικά, με τα χρηματικά ποσά να διαιρούνται σε μικρότερα και να μεταφέρονται σταδιακά με την μορφή καταθέσεων σε τραπεζικούς λογαριασμούς ή με την μορφή νόμιμων επενδύσεων στο οικονομικό σύστημα της εκάστοτε χώρας. Τα μέσα που χρησιμοποιούνται στην διαδικασία αυτή περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων χρηματιστήρια, ανταλλακτήρια συναλλάγματος και καζίνο. Συνήθως, σε αυτό το στάδιο γίνεται η διοχέτευση των χρημάτων στο εξωτερικό με φυσικό τρόπο. Γενικότερο ο σκοπός αυτού του σταδίου είναι τα χρήματα να μετασχηματιστούν όσο πιο άμεσα γίνεται σε κάποιο άλλη μορφή περιουσιακού στοιχείου και να μετακινηθούν σε κάποιο τόπο, όπου δεν θα είναι ορατά και εντοπίσιμα από οποιαδήποτε ελεγκτική αρχή.

Η στρωματοποίηση / διαστρωμάτωση

²⁷ Πρινιωτάκη, 2008

Μετά το στάδιο της τοποθέτησης ακολουθεί αυτό της στρωματοποίησης, όπου οι χρήστες του κυκλώματος μαύρου χρήματος επιδιώκουν τον διαχωρισμό των κεφαλαίων τους στους προκαθορισμένους τελικούς προορισμούς τους μέσω σύνθετων διαστρωματικών χρηματοοικονομικών συναλλαγών, επιδιώκοντας την απόκρυψη της παράνομης πηγής τους. Η διαδικασία αυτή αποσκοπεί στην δημιουργία πολλαπλών συναλλαγών σε διάφορα μέρη του πλανήτη και χαρακτηρίζεται από αρκετά χαμηλό κόστος και την ύπαρξη ανωνυμίας στην ταυτότητα των προσώπων που συμμετέχουν. Αφού πραγματοποιηθούν με επιτυχία αυτά τα πρώτα δύο στάδια, τα παράνομα έσοδα καθίστανται αδύνατον να εντοπιστούν από που προήλθαν και που πήγαν, λόγω της ύπαρξης ισχυρών τεχνολογικών και πληροφοριακών συστημάτων. Η αδυναμία που παρουσιάζει η στρωματοποίηση είναι ότι τα τραπεζικά ιδρύματα διατηρούν φυσικά ή ηλεκτρονικά αρχεία με όλες τις πληροφορίες και τα στοιχεία των συναλλαγών που έχουν πραγματοποιηθεί, ευνοώντας τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές να ανακαλύψουν παράνομες διακινήσεις κεφαλαίων. Η αυστηρότητα ή χαλαρότητα του τραπεζικού απορρήτου που διέπει την κάθε συναλλαγή οφείλεται στην νομοθεσία που έχει θεσπίσει η κάθε χώρα και σε πολλές περιπτώσεις οι ελεγκτικές αρχές δεν διαθέτουν την κατάλληλη γνώση για το που θα πραγματοποιήσουν έναν έλεγχο διάπραξης εγκλημάτων μέσω μαύρου χρήματος.

Η ενσωμάτωση / ολοκλήρωση

Το τελευταίο στάδιο στο ξέπλυμα μαύρου χρήματος αποτελεί η ενσωμάτωση, όπου τα κεφάλαια είναι σε θέση να ενταχθούν ξανά στο οικονομικό γίγνεσθαι με μία μέθοδο που δεν θα διαφαίνεται η παράνομη προέλευσή τους αλλά θα συνιστούν μια νόμιμη οικονομική συναλλαγή. Κατά το στάδιο αυτό το μαύρο χρήμα ενσωματώνεται σε νόμιμες ενέργειες αποκτώντας την μορφή νέων καθαρών κεφαλαίων και με την συνεχή χρήση των χρημάτων αυτών η προέλευση τους καθίσταται ανέφικτο να εντοπιστεί.

5.4.3 Μέθοδοι ξεπλύματος μαύρου χρήματος

Κατά την διάρκεια των τελευταίων ετών, έχουν αναπτυχθεί διάφοροι μέθοδοι ξεπλύματος μαύρου χρήματος τόσο στην Ελλάδα, όσο και τις υπόλοιπες χώρες της υφελίου. Γενικότερα έχει διαπιστωθεί ότι τα κράτη, στα οποία οι φορολογικοί συντελεστές κινούνται σε χαμηλά επίπεδα, τείνουν να προσελκύουν περισσότερα παράνομα κεφάλαια, λόγω την ευνοϊκής

φορολόγησης μεταχείρισης που θα έχουν. Παράδειγμα αποτελεί η Κύπρος, η οποία μέχρι το έτος 2002, διέθετε φορολογικό συντελεστή 4,25% λόγω την ανάπτυξης των υπεράκτιων εταιριών, ενώ σήμερα αγγίζει το 10% που αποτελεί και πάλι από τους χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές στην Ε.Ε, προσελκύοντας μεγάλο αριθμό τέτοιων κεφαλαίων.

Αναλυτικότερα μία μέθοδος αρκετά διαδεδομένη στην Ελλάδα, αποτελεί το ξέπλυμα μαύρου χρήματος μέσω κερδισμένων λαχείων από τυχερά παιχνίδια. Στη προκειμένη περίπτωση τα παράνομα πρόσωπα εντοπίζουν ποικίλα άτομα που έχουν κερδίσει χρηματικά ποσά σε τυχερούς λαχνούς, όπως είναι το Τζόκερ και το λόττο, πραγματοποιούν μια διαπραγμάτευση δίνοντας τους ένα ποσοστό μεγαλύτερο του κέρδους και έπειτα αν γίνει η συμφωνία τα εξαργυρώνουν σε διαφορετικά πρακτορεία. Αυτό το ποσοστό που πληρώνουν για την ολοκλήρωση της συναλλαγής είναι ουσιαστικά η προμήθεια που δίνεται κατά την διαδικασία του ξεπλύματος μαύρου χρήματος, το οποίο στην τελική συνιστά ένα μικρό κόστος σε σύγκριση με τα εκατομμύρια έσοδα που καταφέρνουν να νομιμοποιούν.

Η δημοφιλέστερη μέθοδος ξεπλύματος χρήματος που χρησιμοποιείται παγκοσμίως είναι αυτή που πραγματοποιείται μέσω των υπεράκτιων εταιριών, όπου οι εγκληματίες κατορθώνουν να αποκρύπτουν τις οικονομικές τους συναλλαγές λόγω της χαρακτηριστικής εχεμύθειας των συγκεκριμένων εταιριών. Οι offshore εταιρίες ευνοούν την νομιμοποίηση εσόδων που προέρχονται από μη νόμιμες δραστηριότητες, μέσω της πώλησης μετοχών ή ακινήτων που βρίσκονται στην κατοχή της, με αποτέλεσμα το χρήμα να εισχωρεί ξανά στην οικονομία αλλά σε μια νόμιμη μορφή. Αυτό που καθιστά τις συγκεκριμένες εταιρίες την καταλληλότερη επιλογή για το ξέπλυμα μαύρου χρήματος είναι η δυσκολία στον εντοπισμό του πραγματικού ιδιοκτήτη της εταιρίας καθώς τα τραπεζικά ιδρύματα δεν διαθέτουν κανέναν στοιχείο του επενδυτή που αποκτά τις μετοχές ή τα ακίνητα της υπεράκτιας με παράνομο χρήμα.

Οι πλουσιότεροι άνθρωποι του πλανήτη, οι πολιτικοί και οι αξιωματούχοι χρησιμοποιούν ως μέθοδο τους φορολογικούς παραδείσους, καθώς επιβάλλουν πολύ χαμηλούς ή μηδενικούς φόρους και διαθέτουν ένα σταθερό πολιτικό και οικονομικό σύστημα. Το ξέπλυμα μαύρου χρήματος επιτυγχάνεται με την δημιουργία υπεράκτιων εταιριών στα κράτη φορολογικούς παράδεισους και χρησιμοποιώντας αθέμιτα μέσα νομιμοποιούν χρήματα που προέρχονται από εγκληματικές ενέργειες. Συνήθως, η διαδρομή που ακολουθεί το χρήμα είναι αρκετά περίπλοκη με αποτέλεσμα να καθιστάτε σχεδόν ανέφικτο να εντοπίσουν οι αρχές την πηγή του αλλά και τον πραγματικό κάτοχό του. Ακόμη, πολλές φορές πραγματοποιούνται καταθέσεις σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που βρίσκονται εγκατεστημένα σε φορολογικούς

παραδείσους και χαρακτηρίζονται από ισχυρό απόρρητο και ανωνυμία. Παράδειγμα χωρών που εφαρμόζουν αυτήν την τακτική αποτελούν η Κύπρος, η Μάλτα και η Ελβετία, οι οποίες διατηρούν την εχεμύθεια των τραπεζικών πελατών τους.

Άλλη μια τακτική που ακολουθείται ευρέως για το ξέπλυμα μαύρου χρήματος είναι η δημιουργία νόμιμων εταιρειών βιτρίνας. Η διαδικασία που εφαρμόζεται μέσω αυτών των εταιρειών είναι η πραγματοποίηση συναλλαγών και η εμφάνιση εσόδων μόνο με μετρητά καθώς και το κόψιμο αποδείξεων σε πελάτες που δεν υφίστανται. Στη συνέχεια, γίνεται κατάθεση των νόμιμων εσόδων αλλά και των πλασματικών εσόδων που προήλθαν από εγκληματικές δραστηριότητες, οι οποίες συνήθως συνδέονται με το εμπόριο ναρκωτικών, την φοροδιαφυγή και την λαθρεμπορία.

Η πιο καθιερωμένη μέθοδος για την νομιμοποίηση εσόδων που προέρχονται από παράνομες ενέργειες είναι αυτή του χρηματιστηρίου και του χρυσού. Ειδικότερα, το πρόσωπο που διαθέτει μαύρα χρήματα, δανείζεται από ένα άλλο ενδιάμεσο πρόσωπο ένα αρκετά μεγάλο ποσό, το οποίο δεν υφίσταται πραγματικά και έπειτα τα επενδύει στο χρηματιστήριο. Μέσω αυτής της διαδικασίας έχει την δυνατότητα να ρευστοποιήσει μετοχές παίρνοντας και ένα σχετικό αποδεικτικό από το χρηματιστήριο και μετά να επιστρέψει το ποσό που δανείστηκε στο ενδιάμεσο πρόσωπο. Κατέχοντας αυτήν την απόδειξη μπορεί να δικαιολογήσει και να νομιμοποιήσει το μαύρο χρήμα που αρχικά επένδυσε. Την ίδια λογική ακολουθεί και ο χρυσός, όπου το πρόσωπο που διαθέτει το μαύρο χρήμα στρέφεται σε ενεχυροδανειστήρια, καταβάλλοντας μια σημαντική προμήθεια για να παραλάβει ψεύτικες αποδείξεις πώλησης πολύτιμων κοσμημάτων. Οι ενεχυροδανειστές έχουν το δικαίωμα να ισχυριστούν ανά πάσα στιγμή ότι τα κοσμήματα δεν υπάρχουν πλέον, αλλά έχουν μετατραπεί σε χρυσό.

Τέλος, η πιο σύγχρονη μέθοδος ξεπλύματος μαύρου χρήματος που έχει αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια είναι η μεταφορά χρημάτων με την χρήση των ψηφιακών νομισμάτων, όπως είναι το Bitcoin. Η ανάπτυξη της τεχνολογίας και του διαδικτύου έχει δημιουργήσει νέες δυνατότητες που διευκολύνουν την διακίνηση των χρημάτων μεταξύ τραπεζικών λογαριασμών με ταχύτατο τρόπο. Εγκληματικές ομάδες από όλο τον κόσμο αγοράζουν ψηφιακά νομίσματα με την χρήση μαύρου χρήματος και πραγματοποιούν πληρωμές σε άλλα πρόσωπα, επιτυγχάνοντας την μετατροπή του ψηφιακού νομίσματος σε φυσικό. Η διαδικασία αυτή περικλείεται από πλήρη μυστικότητα, καθώς δεν υπάρχουν πιστοποιήσεις ταυτότητας και ο εντοπισμός της προέλευσης των χρημάτων είναι αρκετά δύσκολος.

5.4.4 Τύποι εταιρειών που συμμετέχουν στο ξέπλυμα μαύρου χρήματος²⁸

Εταιρείες βιτρίνας: Αποτελούν μια νομική οντότητα η οποία παριστάνει ότι πραγματοποιεί νόμιμες δραστηριότητες κάτι που στην πραγματικότητα δεν ισχύει. Οι εταιρείες που συνίσταται να χρησιμοποιήσουν αυτήν την μορφή είναι εκείνες που η δραστηριότητά τους σχετίζεται με μεγάλη ρευστότητα και πάγια έξοδα, παράδειγμα τέτοιων εταιρειών είναι τα εστιατόρια, τα μεσιτικά γραφεία και τα πρακτορεία ταξιδιών. Το βασικό γνώρισμά τους είναι ότι μπορούν να μεταφέρουν χρηματικά ποσά σε νόμιμες οικονομικές οντότητες, όπως είναι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, αποκρύπτοντας την ταυτότητά τους, ενώ μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για να δικαιολογηθούν δαπάνες διαβίωσης.

Εταιρείες φαντάσματα: Δεν διαθέτουν μορφή σύστασης καταχώρισης και δημοσίευσης της εταιρικής τους μορφής αλλά υπάρχουν μόνο ονομαστικά. Συνήθως, εμφανίζονται ως παραλήπτες ή ως κάποιο τρίτο πρόσωπο ώστε να μην εντοπίζεται ο τελικός αποδέκτης του μαύρου χρήματος σε φορτωτικά έγγραφα και σε εντολές εμβασμάτων.

Εικονικές εταιρείες: Σε αυτήν την μορφή συναντάμε ιδρύματα, οργανισμούς, εσωχώριες ή κάποια άλλη μορφή εμπορικής λειτουργίας. Η ίδρυση τους στοχεύει σε δραστηριότητες φοροαποφυγής καθώς μια εταιρία έχει την δυνατότητα να συγκεντρώνει το εισόδημά της σε λογαριασμούς που κατέχει η εικονική εταιρεία, σε κράτη με χαμηλούς ή μηδενικούς φορολογικούς συντελεστές. Υπάρχει ευκολία στην μετακίνηση των συγκεκριμένων κεφαλαίων σε όλα τα κράτη και ανωνυμία ως προς την ταυτότητα των ιδιοκτητών της εταιρείας.

Εταιρείες ραφιού: Συνιστούν νομικά πρόσωπα τα οποία έχουν δημιουργηθεί κάποια στιγμή στο παρελθόν αλλά βρίσκονται σε αδράνεια. Όμως, απαιτείται να καταβάλλουν τα ετήσια δικαιώματα διατήρησης στη εκάστοτε χώρα δικαιοδοσίας τους, ώστε να διατηρούν το δικαίωμα να υφίστανται ως εταιρείες και να εμφανίζουν ένα προφίλ νόμιμης εταιρείας με ιστορικό σε όποιον οριστούν χρήσιμες. Παράδειγμα αυτής της μορφής εταιρειών αποτελεί η Shell, που διαθέτει την εικόνα και το ιστορικό μιας νόμιμης εταιρείας με αποτέλεσμα να μπορεί να την εκμεταλλευτεί κάποιος επιτήδειος για τις παράνομες ενέργειες του, καθώς δεν θα κινήσει υποψίες στις ελεγκτικές αρχές.

²⁸ Τραγάκης, 1996

Συναλλαγές στο χρηματιστήριο: Οι συγκεκριμένες συναλλαγές αποσκοπούν στην νομιμοποίηση των εσόδων από παράνομες πηγές μέσω φυσικών και νομικών προσώπων ή υπεράκτιων εταιριών. Τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα που εμφανίζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον στα παράνομα πρόσωπα είναι η αγορά μετοχών εισηγμένων στο χρηματιστήριο, η αγορά μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων, η τοποθέτηση σε repos, η αγορά ομολόγων, η συμμετοχή σε δημόσιες εγγραφές εταιρειών που θα εισαχθούν στο χρηματιστήριο και η αγορά χρηματιστηριακών παράγωγων προϊόντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Στην σύγχρονη κοινωνία η χρήση των υπεράκτιων εταιριών και κατ' επέκταση των φορολογικών παράδεισων αποτελεί ένα αρκετά εξελισσόμενο και αναπτυγμένο φαινόμενο καθώς διαθέτει τρία βασικά χαρακτηριστικά που το καθιστά ιδιαίτερα ελκυστικό, τα οποία είναι η εξοικονόμηση χρήματος, η ταχύτητα και η εχεμύθεια. Οι υπεράκτιες εταιρίες μπορούν να συσταθούν εύκολα και γρήγορα καθώς δεν απαιτούν περίπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες, δεν διαθέτουν υψηλά κόστη εγκατάστασης και λειτουργίας, προσφέρουν φορολογικά οφέλη στους ιδιοκτήτες τους λόγω της εγκατάστασης τους σε κράτη με χαμηλή φορολογική νομοθεσία και παρέχουν την δυνατότητα της διατήρησης της ανωνυμίας των προσώπων που σχετίζονται με αυτές, αλλά και των συναλλαγών τους προστατεύοντας τα περιουσιακά τους στοιχεία.

Ο υπεράκτιες εταιρίες πρωτοεμφανίστηκαν στην Μ. Βρετανία και χρησιμοποιήθηκαν κατά κύριο λόγο από κράτη που επιθυμούν μια γρήγορη ανάπτυξη της οικονομίας τους. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, ως φορολογικοί παράδεισοι καλούνται τα κράτη εκείνα που διαθέτουν ευνοϊκή φορολογική νομοθεσία απέναντι στην ίδρυση υπεράκτιων εταιριών και συνήθως μπορούν να ειπωθούν ως μη συνεργαζόμενα κράτη. Η γνώμη που κυριαρχεί στις κοινωνίες όσον αφορά τις offshore εταιρίες είναι ότι χρήση τους συνδέεται με την διακίνηση χρηματικών ποσών που προέρχονται από παράνομες ενέργειες. Παρόλα αυτά, η σύγχρονη διεθνής κοινότητα επιδιώκει την αποσύνδεση της χρήσης αυτών των εταιριών από τις παράνομες δραστηριότητες και τις αντιστοιχίζει με νόμιμες δραστηριότητες που επιτυγχάνονται μέσω της φοροαποφυγής. Πολλά είναι τα πρόσωπα που εκπαιδεύονται και εξειδικεύονται στον φορολογικό σχεδιασμό, ώστε να μπορούν να προσφέρουν λύσεις μείωσης των εταιρικών φορολογικών υποχρεώσεων με νόμιμα μέσα και να εκμεταλλευτούν τα υπεράκτια κέντρα.

Όπως είναι λογικό το συγκεκριμένο φαινόμενο έχει παρουσιάσει πολλούς επικριτές, οι οποίοι ισχυρίζονται ότι η ύπαρξή τους βλάπτει την φορολογική βάση των κρατών τους και υποδεικνύουν κάποιες χώρες που αποτελούν φορολογικούς παραδείσους ότι συνδράμουν στην ανάπτυξη εγκληματικών δραστηριοτήτων όπως η φοροδιαφυγή και το ξέπλυμα μαύρου χρήματος. Βέβαια έπειτα από μελέτες που πραγματοποιήθηκαν διαπιστώθηκε ότι η συμβολή

των φορολογικών παραδείσων στην δημιουργία μη νόμιμων δραστηριοτήτων είναι σχεδόν ίδια με αυτή άλλων κρατών. Γενικότερα, αυτό το σχήμα εταιριών μπορεί να επιλεγεί και από μεγαλοεπιχειρηματίες αλλά και από πρόσωπα τα οποία διαθέτουν έναν μικρό αριθμό κεφαλαίων και επιθυμούν να τα μετακινήσουν σε υπεράκτιες αγορές για να ελαττώσουν τις φορολογικές τους επιβαρύνσεις.

Το βασικότερο πρόβλημα που έρχεται να αντιμετωπίσει η διεθνής οικονομία εξαιτίας της ανάπτυξης των υπεράκτιων εταιριών και των υπεράκτιων δικαιοδοσιών είναι η νομιμοποίηση εσόδων που προέρχονται από παράνομες ενέργειες. Για αυτό τον λόγο θα πρέπει να υπάρξει συνεργασία όλων των τραπεζικών ιδρυμάτων των κρατών που πλήττονται από το φαινόμενο αυτό, ώστε να προσπαθήσουν μέσα από οργανωμένες ενέργειες να το εξαλείψουν. Για την εξάλειψη φαινομένων φοροδιαφυγής και διαφθοράς έχει δημιουργηθεί η Ειδική Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF), η οποία αποτελεί ένα παγκόσμιο κυβερνητικό όργανο που είναι υπεύθυνο για τον συνεχή έλεγχο δραστηριοτήτων που συνδέονται με το ξέπλυμα μαύρου χρήματος και την χρηματοδότηση εγκληματιών, θεσπίζοντας διεθνή πρότυπα και νομοθετικές μεταρρυθμίσεις ώστε να αποφεύγονται αυτές οι εγκληματικές δραστηριότητες που προκαλούν ανεπανόρθωτες ζημιές στην οικονομία των κρατών.

Οι υπεράκτιες εταιρείες εμφανίστηκαν στην Ελλάδα το 2002, με την θέσπιση του νομοθετικού πλαισίου τους από τις αρμόδιες ελληνικές αρχές, οι οποίες αποσκοπούσαν στον έλεγχο και τον περιορισμό του φαινομένου, καθώς αποτελούσε ένα σχήμα που παρουσίασε ταχεία ανάπτυξη στην χώρα. Κατά την διάρκεια των επόμενων ετών αναρτώνται και οι πρώτες λίστες με τους διεθνείς φορολογικούς παραδείσους από τον υπουργό οικονομικών της χώρας, οι οποίες περιλαμβάνουν τα μη συνεργαζόμενα κράτη απέναντι στις ελληνικές φορολογικές αρχές και τα κράτη όπου ο εταιρικός φορολογικός συντελεστής είναι σχεδόν ο μισός του αντίστοιχου συντελεστή που ισχύει στην Ελλάδα. Μετά από έρευνες που πραγματοποιήθηκαν, αποδείχθηκε ότι περίπου 100 υπεράκτιες εταιρίες που έχουν ιδρυθεί στις Βρετανικές Παρθένους Νήσους ανήκουν σε Έλληνες επιχειρηματίες και δεν έχει βρεθεί ούτε μία εγγεγραμμένη στις φορολογικές αρχές του ελληνικού κράτους κάτι το οποίο επιβάλλεται από τον νόμο. Το γεγονός αυτό δεν άφησε ανεπηρέαστο το υπουργείο οικονομικών του κράτους, το οποίο φρόντισε να διεξάγει μια ενδελεχή έρευνα και να συγκεντρώσει όλες τις πληροφορίες που σχετίζονται με τις παράνομες δραστηριότητες που προκύπτουν από τις offshore εταιρίες. Παρόλα αυτά οι νόμοι που διέπουν τα φορολογικά συστήματα μπορούν να μεταβάλλονται από μέρα σε μέρα τόσο στην ελληνική επικράτεια όσο και στις διεθνείς, παρέχοντας την ευκαιρία

σε κάποιους επιτήδειους που ωφελούνται από την χρήση των εξωχώριων εταιριών με παράνομο τρόπο, να μην μπορούν να εντοπιστούν

Το φαινόμενο των υπεράκτιων εταιριών θα μπορούσε κανείς να πει ότι χαρακτηρίζεται από μία διαχρονικότητα και γι' αυτό θα αποτελέσει αντικείμενο ερευνών και στο μέλλον. Ειδικότερα, οι τύποι των υπεράκτιων εταιριών που αναφέρθηκαν στην παρούσα εργασία χρόνο με τον χρόνο αυξάνονται λόγω των νέων επιχειρηματικών αναγκών που προκύπτουν, έτσι στα επόμενα έτη είναι πολύ πιθανό να έχουν εμφανιστεί και άλλα είδη αυτών των εταιριών και θα αξίζει να μελετηθούν αντιστοίχως. Ακόμη, τα φαινόμενα της διαφθοράς, της φοροαποφυγής και της φοροδιαφυγής που αναπτύσσονται μέσω της χρήσης των υπεράκτιων εταιριών φαίνεται να επιβιώνουν με μεγάλη επιτυχία μέχρι και σήμερα, με τους εγκληματίες παγκοσμίως να ανακαλύπτουν ολοένα και περισσότερες μεθόδους για την επίτευξη αυτών των ενεργειών, κάτι το οποίο θα παρουσιάσει τεράστια εξέλιξη και στο μέλλον και θα έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να ερευνηθεί. Τέλος, η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας και τον πληροφοριακών συστημάτων που παρατηρείται στις σύγχρονες κοινωνίες θα μπορούσε να αποτελέσει ένα καίριο θέμα προς μελέτη καθώς μέσω της τεχνολογίας θα μπορούσαν να δημιουργηθούν νέες τεχνολογικές υποδομές που θα ανιχνεύουν κάθε παράνομη συναλλαγή σε άμεσο χρόνο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική βιβλιογραφία

- Αγγελόπουλος Π., (2005), « Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικό Σύστημα », Εκδόσεις Σταμούλη.
- Αντωνόπουλος Δ, Κατούδης Η, (2004), « Φορολογία εισοδήματος φυσικών & νομικών προσώπων », Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα.
- Δουβής Παναγιώτης , (2003) « Offshore δραστηριότητες », Εκδόσεις PRESS LINE, Αθήνα.
- Δουβής Π. (2008), « Offshore Δραστηριότητες », Εκδόσεις Press Line, Αθήνα
- Λεοντάρης Μ. (2004), «Έννοια Της Εξωχώριας Εταιρίας», «Γενικό Λογιστικό Σχέδιο», Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα.
- Μπεζαντάκος Α., (2014), « Offshore εταιρίες, νομικές οντότητες και σχηματικά παραδείγματα απεικόνισης των δραστηριοτήτων τους στην Ελληνική οικονομία », Υπουργείο Οικονομικών Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος.
- Μώλος Π. Αγγελος, (2013) « Οι εξωχώριες (offshore companies) και Ελληνική Έννομη τάξη », Νομικό Βήμα.
- Παμπούκης Π. Χ. (2001), « Οι υπεράκτιες (offshore) εταιρίες στο ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, ανάπτυπο από το ΔΕΕ (Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών) », Αθήνα.
- Παμπούκης Π. Χ., (2004), « Νομικά πρόσωπα και ιδίως εταιρίες στις συγκρούσεις νόμων », 2^η Έκδοση, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα.
- Σπυροπούλου Μ.,(2015), « Εξωχώριες εταιρείες 2014 », Εκδόσεις Δεδεμάδη, Αθήνα.
- Τραγάκης, Γ., (1996). « Οργανωμένο έγκλημα και ξέπλυμα βρώμικου χρήματος », Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.
- Σειμένης Ο., (2013). «Η offshore εταιρία και τα μυστικά της », Taxheaven.
- Λιγωμένου Α. (2006). “εξωχώριες εταιρείες και φορολογικοί παράδεισοι”. Αρχείο Νομολογίας, σελ 148.
- Πρινωτάκη, Ι. Μ., (2008), « Διεθνής τρομοκρατία, Ξέπλυμα Χρήματος & OFCs », Εκδόσεις Σταμούλης.

Ξένη βιβλιογραφία

- Morriss (2010), “Offshore financial centers and regulatory Competition”, AEI Press.
- Gravelle J. (2009), “Tax havens: International Tax Avoidance and Evasion”, National Tax Journal, Vol. 62, pp. 727-753.
- Rubin R. (2014), “Companies offshore profits keep piling up”, Bloomberg.
- Mary Alice Young (2013), “The exploitation of offshore financial centers: Banking confidentiality and money laundering”, Journal of Money Laundering Control, Vol. 16, pp. 198-208.
- Radu Iuliana Daniela (2012), “Tax havens impact on the world economy”, Procedia Social and Behavioral Sciences, Vol. 62, pp. 398-402.
- Abbot J. και Hampton M. (1999), “Offshore finance centres and tax heavens: The rise of global capital”, Macmillan Business.
- Saxson N. (2011) “Treasure Islands”, St Martin’s Publishing Group.
- Hampton M. and Christensen J. (1999), “The Capture of the State in Jersey's Offshore Finance Centre”, Palgrave Macmillan, pp. 166-191.
- Hampton M. (1996), “Where currents meet: the offshore interface between corruption, offshore finance centers and economic development”, IDS Bulletin, Vol. 27, pp. 78-87
- Christensen J. (2010), “The hidden trillions: Secrecy, corruption, and the offshore Interface”, Tax Justice Network, Vol. 57, pp. 325-343.

Διαδικτυακές πηγές

- www.aade.gr
- www.naftemporiki.gr
- www.wikipedia.org
- www.capital.gr
- www.newsbomb.gr
- www.bankofgreece.gr
- www.e-offshore.net
- www.go-offshore.com
- www.accountancygreece.gr
- www.offshoregreece.eu
- www.fortunegreece.com
- www.euretirio.com

- www.cnn.gr
- www.taxheaven.gr
- www.bankingnews.gr
- www.efsyn.gr
- www.analyst.gr
- www.in.gr
- www.inefan.gr